

“ELİT LEASİNG”

Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti

*2024-cü il maliyyə hesabatları
və müstəqil auditorun hesabatı*

MÜNDƏRİCAT

31 dekabr 2024-cü il tarixinə bitən il üzrə maliyyə hesabatlarının hazırlanması və təsdiqlənməsi ilə bağlı rəhbərliyin məsuliyyətinə dair hesabat.....	1
MÜSTƏQİL AUDITORUN HESABATI	2
Maliyyə Nəticələri Haqqında Hesabat.....	5
Maliyyə Vəziyyəti Haqqında Hesabat	6
Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti Haqqında Hesabat	7
Kapitalda Dəyişikliklər Haqqında Hesabat.....	8
MALIYYƏ HESABATLARINA ŞƏRHLƏR VƏ QEYDLƏR.....	9
1. Korporativ məlumat	9
2. Cəmiyyətin əməliyyat mühiti.....	9
3. Təqdim etmənin əsasları	10
4. Əhəmiyyətli uçot siyasətlərinin qısa məzmunu	11
5. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli mühasibat təxminləri və fərziyyələri	24
6. Segment haqqında məlumat.....	24
7. Əsas əməliyyat gəlirləri	25
8. Əsas əməliyyat xərcləri.....	25
9. Sair əməliyyat gəlirləri/(xərcləri).....	25
10. Əmək haqqı xərcləri	26
11. Amortizasiya xərcləri	26
12. İnzibati xərclər.....	26
13. Fövqəladə gəlirlər/ (xərclər).....	27
14. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri.....	27
15. Lizing xidmətləri üzrə debitor borcları	27
16. Digər qısamüddətli aktivlər	28
17. Torpaq, tikili, avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər.....	29
18. Vergi və sair icbari ödənişlər üzrə öhdəliklər	29
19. Faiz xərcləri yaradan öhdəliklər	30
20. Digər qısamüddətli öhdəliklər.....	32
21. Mənfəət vergisi.....	32
22. Şərti öhdəliklər, təəhhüdlər və əməliyyat riskləri.....	33
23. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar.....	34
24. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri.....	35
25. Risklərin idarə edilməsi.....	36
26. Aktiv və öhdəliklərin ödəniş müddəti üzrə təhlili	39
27. Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr.....	40

31 dekabr 2024-cü il tarixinə bitən il üzrə maliyyə hesabatlarının hazırlanması və təsdiqlənməsi ilə bağlı rəhbərliyin məsuliyyətinə dair hesabat

Rəhbərlik "ELIT LEASING" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti ("Cəmiyyət") 31 dekabr 2024-cü il tarixinə maliyyə vəziyyətini, eləcə də həmin tarixə bitən il üzrə əməliyyat nəticələri, pul vəsaitlərinin hərəkəti və səhmdar kapitalında dəyişiklikləri düzgün əks etdirən maliyyə hesabatlarının Kiçik və Orta Müəssisələr üçün Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) müvafiq olaraq hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında rəhbərlik aşağıdakılara cavabdehdir:

- Mühəsibat uçotu qaydalarının müvafiq şəkildə seçilməsi və tətbiqinə;
- Məlumatların, o cümlədən mühəsibat uçotu qaydalarının müvafiq, mötəbər, müqayisəli və anlaşıla bilən tərzdə təqdimatına;
- İstifadəçilərə xüsusi əməliyyatların, digər hadisə və şəraitlərin Cəmiyyətin maliyyə vəziyyəti və maliyyə nəticələrinə təsirini anlamaqda yardım göstərilməsi üçün MHBS-nin xüsusi tələblərinin yerinə yetirilməsi kifayət etmədikdə əlavə açıqlamalar verilməsinə;
- Cəmiyyətin fasiləsizlik prinsipinə əsasən fəaliyyətini davam etdirə bilməsi imkanlarının qiymətləndirilməsinə.

Həmçinin rəhbərlik aşağıdakılara görə məsuldur:

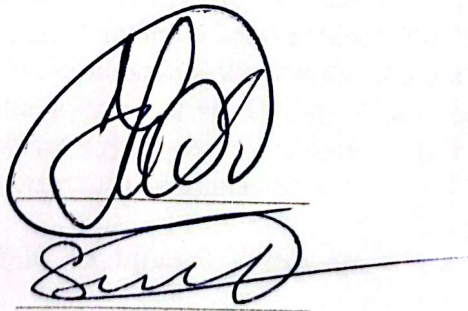
- Cəmiyyət daxilində sağlam və effektiv daxili nəzarət sisteminin yaradılması, tətbiqi və saxlanılmasına;
- Cəmiyyətin əməliyyatlarının açıqlanması və izah edilməsi, habelə, onun maliyyə hesabatlarının istənilən vaxt dəqiqliklə açıqlanması üçün yetərli olan və Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının MHBS-na uyğun gəldiyini təmin edə biləcək müvafiq mühəsibat uçotu qeydlərinin aparılması;
- Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi və mühəsibat uçotu qaydalarına müvafiq olaraq məcburi mühəsibat uçotu qeydlərinin aparılmasına;
- Cəmiyyətin aktivlərinin mühafizə olunması üçün mümkün tədbirlər görülməsinə; və
- Saxtakarlıq və digər pozuntuların müəyyən edilməsi və qarşısının alınmasına.

Cəmiyyətin 31 dekabr 2024-cü il tarixinə bitən il üzrə maliyyə hesabatları 4 mart 2025-ci il tarixdə rəhbərlik tərəfindən imzalanmışdır.

Mənecment tərəfindən:

Hidayət Həsənov Məhərrəm oğlu
Direktor

Quliyeva Sonya Həsən qızı
Baş mühasib

Baltic Caspian Audit MMC
Member of Crowe Global

77/20 Alovzat Guliyev street, apt 15. AZ1009, Baku,
Azerbaijan Tel: +994 (055) 200-20-77 www.crowe.com/az

MÜSTƏQIL AUDITORUN HESABATI

“ELİT LEASİNG” MMC təsisçilərinə

Maliyyə hesabatlarının auditinə dair hesabat

Rəy

Biz “ELİT LEASİNG” MMC (Cəmiyyət) 31 dekabr 2024-cü il tarixinə maliyyə nəticələri haqqında hesabatdan, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan, kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatdan və göstərilən tarixdə başa çatan il üçün pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatından, habelə uçot siyasətinin əhəmiyyətli prinsiplərinin qısa təsviri də daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarına edilən qeydlərdən ibarət maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Hesab edirik ki, qoşma maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2024-cü il tarixinə maliyyə vəziyyətini, habelə maliyyə nəticələrini və göstərilən tarixdə başa çatan il üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini Kiçik və Orta Müəssisələr üçün Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli əks etdirir.

Rəy üçün əsaslar

Biz auditini Beynəlxalq audit standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz əlavə olaraq hesabatımızın “ maliyyə hesabatlarının auditini üçün auditorun məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Biz Mühəsiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının “Peşəkar Mühəsiblərin Etika Məcəlləsinin” (IESBA) tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi IESBA məcəlləsinin tələblərə uyğun yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Maliyyə hesabatlarına görə rəhbərliyin və iqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan əlahiyyətli şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının Kiçik və Orta Müəssisələr üçün Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhrif olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Cəmiyyəti ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, rəhbərlik Cəmiyyətin fəsiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fəsiləsiz fəaliyyətə aid olan

məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fəsiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

“Baltic Caspian Audit” LLC is a member of Crowe Global, a company incorporated under the laws of the Republic of Azerbaijan a Swiss verein. Each member firm of Crowe Global is a separate and independent legal entity. “Baltic Caspian Audit” LLC and its affiliates are not responsible or liable for any acts or omissions of Crowe Global or any other member of Crowe Global. Crowe Global does not render any professional services and does not have an ownership or partnership interest in “Crowe –Baltic Caspian Audit” LLC

© 2025 “Baltic Caspian Audit” LLC

İqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının verilmə prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində, əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin o zəmanət vermir ki, əhəmiyyətli təhrif mövcud olduqda, BAS-lara uyğun olaraq aparılmış audit onu həmişə aşkarlayır. Təhriflər dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

BAS-ların tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi biz audit aparılan zaman peşəkar mühakimə tətbiq edirik və peşəkar şəkkaklıq nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflər risklərini müəyyən edib qiymətləndiririk, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirib həyata keçiririk və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib audit sübutlarını əldə edirik. Dələduzluq nəticəsində əhəmiyyətli təhrifi aşkarlamamaq riski səhvlər nəticəsindəkindən daha yüksəkdir, çünki dələduzluq sözləşmə, saxtakarlıq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər.
- Cəmiyyətin daxili nəzarətin səmərəliliyinə dair rəy bildirmək məqsədi üçün olmamaq şərtlə, bu şəraitlərdə uyğun olan audit prosedurlarını layihələndirmək üçün auditə aid daxili nəzarəti başa düşürük.
- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilən uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məntiqiliyini qiymətləndiririk.
- Mühəsibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutlarının əsasında Cəmiyyətin fəaliyyətini fasiləsiz davam etmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisələrlə və ya şəraitlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmadığına dair nəticə çıxarıyıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında nəticə çıxardığımız halda, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməliyik və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixinədək əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Lakin sonrakı hadisələr və ya şəraitlər Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər.
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin maliyyə hesabatlarında ədalətli təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk.

Biz iqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərə digər məsələlərlə yanaşı auditin planlaşdırılmış həcmi və müddətləri, habelə əhəmiyyətli audit sübutları, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarətdə aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında məlumat veririk.

Baltic Caspian Audit MMC
Member of Crowe Global

77/20 Alovzat Guliyev street, apt 15. AZ1009, Baku,
Azerbaijan Tel: +994 (055) 200-20-77 www.crowe.com/az

Biz həmçinin iqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərə bəyanat veririk ki, müstəqilliyə və müstəqilliyimizə təsir etməsi əsaslandırılmış şəkildə güman edilən bütün əlaqələr və digər məsələlərə, habelə müvafiq olduğunda əlaqəli qorunma tədbirləri haqqında məlumat verməyimizə dair müvafiq etik normalarına riayət etmişik.

İqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərin nəzərinə çatdırılmış məsələlərdən biz cari dövr üzrə maliyyə hesabatlarının ən əhəmiyyətli və bu səbəbdən əsas audit məsələləri olanları müəyyən edirik. Bu məsələnin ictimaiyyətə açıqlanmasına qanun və ya qaydalarla yol verilmədiyi halda və ya, çox nadir hallarda, məsələ haqqında hesabatda məlumat vermənin mənfi təsirlərinin onun ictimaiyyət üçün faydalarından çox olacağı əsaslandırılmış şəkildə güman edildiyinə görə biz bu məsələ haqqında hesabatımızda məlumatın verilməməsinə qərara almadığımız halda, biz bu məsələləri auditor hesabatımızda təsvir edirik.

“Baltik Caspian Audit” MMC adından

Samir Əsədullayev
İdarəedici tərəfdaş

Bakı, Azərbaycan Respublikası
4 mart 2025-ci il

№ NwgDtvGhxP

Maliyyə Nəticələri Haqqında Hesabat

	Qeyd	31 dekabr 2024	31 dekabr 2023	31 dekabr 2022
Əməliyyat fəaliyyəti				
Lizinq faiz gəlirləri	7	648,514	335,845	154,948
Kredit və borc faizləri xərci	8	(331,437)	(100,970)	-
Gözlənilən lizinq zərəri (GKZ)	8,15	(17,204)	(29,492)	(4,215)
Ümumi mənfəət		299,893	205,383	150,733
Sair əməliyyat gəlirləri/(xərcləri)	9	87,917		
Əmək haqqı xərcləri	10	(108,695)	(23,324)	(11,760)
İnzibati xərclər	12	(50,990)	(52,711)	(19,640)
Amortizasiya xərcləri	11	(11,377)	(10,784)	
Fövqəladə gəlirlər/(xərclər)	13	(451)		
Vergitutmadan əvvəl mənfəət (zərər)		216,278	118,564	119,333
Mənfəət vergisi	21	(39,545)	(24,197)	(5,312)
Hesabat dövrünün xalis mənfəət (zərər)		176,733	94,367	114,021

Məncur tərəfindən:

Hidayət Həsənov Məhərrəm oğlu
Direktor

Quliyeva Səyia Həsən qızı
Baş mühasib

(Handwritten signatures of Hidayət Həsənov Məhərrəm oğlu and Quliyeva Səyia Həsən qızı)

Maliyyə Vəziyyəti Haqqında Hesabat

	Qeyd	31 dekabr 2024	31 dekabr 2023	31 dekabr 2022
AKTİVLƏR				
<i>Uzunmüddətli aktivlər</i>				
Qeyri-maddi aktivlər	17	1,620	1,800	-
Torpaq, tikili və avadanlıqlar	17	18,773	30,421	-
Təxirə salınmış vergi aktivləri	21	11,858	8,417	2,519
Lizinq xidmətləri üzrə uzunmüddətli debitor borcları	15	2,692,851	1,954,578	541,882
		2,725,102	1,995,216	544,401
<i>Qısamüddətli aktivlər</i>				
Lizinq xidmətləri üzrə qısamüddətli debitor borcları	15	124,934	74,853	75,301
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	14	18,715	33,175	19,415
Digər qısamüddətli aktivlər	16	3,249	3,590	459
		146,898	111,618	95,175
		2,872,000	2,106,834	639,576
CƏMİ AKTİVLƏR				
<i>Təsisçilərin payına düşən kapital</i>				
Ödənilmiş nominal (Nizamnamə) kapitalı		53,010	10	10
Bölüşdürülməmiş mənfəət /(ödənilməmiş zərər)		262,935	86,202	119,835
CƏMİ KAPİTAL		315,945	86,212	119,845
ÖHDƏLİKLƏR				
<i>Uzunmüddətli öhdəliklər</i>				
Uzunmüddətli faiz xərcləri yaradan öhdəliklər	19	1,600,486	1,441,082	514,080
		1,600,486	1,441,082	514,080
<i>Qısamüddətli öhdəliklər</i>				
Qısamüddətli faiz xərcləri yaradan öhdəliklər	19	879,976	530,000	-
Qısamüddətli faiz xərcləri yaradan öhdəliklər üzrə hesablanmış faizlər	19	43,121	49,540	
Vergi və sair icbari ödənişlər üzrə öhdəliklər	18	14,260	-	5,651
Digər qısamüddətli öhdəliklər	20	18,212		
		955,569	579,540	5,651
		2,556,055	2,020,622	519,731
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		2,872,000	2,106,834	639,731
CƏMİ KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR				

Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti Haqqında Hesabat

	Qeyd	31 dekabr 2024	31 dekabr 2023	31 dekabr 2022
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti		216,278	118,564	119,333
Vergitutmadan əvvəl mənfəət (zərər)				
Qeyri-pul maddələri üzrə gəlirlər və xərclər:				
• Əsas vəsaitlərin amortizasiyası	17	11,197	10,584	
• Qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası	17	180	200	
Aşağıdakı maddələr üzrə baş verən dəyişikliklər:				
• Uzunmüddətli əməliyyat debitor borcları üzrə artma/azalma		(738,273)	(1,412,696)	(131,224)
• Qısamüddətli əməliyyat debitor borcları üzrə artma/azalma		(50,081)	448	(74,724)
• Sair aktivlər üzrə artma/azalma		341	(3,131)	(456)
• Vergi və sosial sığorta öhdəlikləri üzrə artma/azalma		14,260	(5,651)	4,998
• Kreditor borcları üzrə artma/azalma		18,212		
Ödənilmiş mənfəət vergisi	21	(42,986)	(30,095)	(6,155)
Əməliyyat fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti		(570,872)	(1,321,777)	(88,228)
İnvestisiya fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti				
Əsas vəsaitlərin alınması	17		(41,005)	
QMA alınması	17		(2,000)	
Əsas vəsaitlərin xaric olması qalıq dəyəri	17	451		
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti		451	(43,005)	-
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətdən pul vəsaitlərinin hərəkəti				
Təsisçilərin kapital qoyuluşları		53,000	-	-
Uzunmüddətli borc öhdəlikləri üzrə daxilolmalar/ xaricolmalar		159,404	927,002	88,880
Qısamüddətli borc öhdəlikləri üzrə daxilolmalar/ xaricolmalar		349,976	530,000	-
Borc öhdəliklərinə hesablanmış faizlər üzrə daxilolmalar/ xaricolmalar		(6,419)	49,540	-
Dividendlər və buna oxşar digər ödəmələr şəklində pul vəsaitlərinin xaricolmaları		-	(128,000)	-
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətdən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti		555,961	1,378,542	88,880
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin xalis artması (azalması)		(14,460)	13,760	652
1 Yanvar tarixinə pul vəsaitləri və pul vəsaitləri ekvivalentləri	14	33,175	19,415	18,763
31 Dekabr tarixinə pul vəsaitləri və pul vəsaitləri ekvivalentləri	14	18,715	33,175	19,415

Kapitalda Dəyişikliklər Haqqında Hesabat

Qeyd	Cəmi kapital		
	Nizamnamə kapitalı	Kapital Ehtiyatları	Bölüşdürülməmiş mənfəət
01 yanvar 2022-ci il tarixə qalıq	10	5,814	5,824
İl üzrə xalis mənfəət/zərər		114,021	114,021
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları			
Mülkiyyətçilərə dividend ödənilməsi			
31 dekabr 2022-ci il tarixə qalıq	10	118,835	119,845
İl üzrə xalis mənfəət/zərər		94,367	94,367
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları			
Mülkiyyətçilərə dividend ödənilməsi		(128,000)	(128,000)
31 dekabr 2023-ci il tarixə qalıq	10	86,202	86,212
İl üzrə xalis mənfəət/zərər		176,733	176,723
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları	1	53,000	53,000
Mülkiyyətçilərə dividend ödənilməsi			
31 dekabr 2024-cü il tarixə qalıq	53,010	262,935	315,945

MALİYYƏ HESABATLARINA ŞƏRHLƏR VƏ QEYDLƏR**1. Korporativ məlumat**

Hazırkı maliyyə hesabatları 31 dekabr 2024-cü ildə tamamlanan il üzrə Kiçik və Orta Müəssisələr üçün Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq "ELİT LEASİNG" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti ("Cəmiyyət") üçün tərtib edilmişdir.

"ELİT LEASİNG" MMC 19 fevral 2021-ci il tarixində İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin Milli Gəlirlər Baş İdarəsinin Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı idarəsində qeydiyyata alınmış və ona dövlət qeydiyyatı barədə 2006598851 sayılı VÖEN verilmişdir.

"ELİT LEASİNG" MMC maliyyə lizinqi xidmətlərinin göstərilməsi ilə məşğul olur.

"ELİT LEASİNG" MMC –nin ünvanı aşağıdakı kimidir:

- Hüquqi ünvan - AZ1129, Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Məhəmməd Hadi küçəsi, ev 66, mənzil 156
- Faktiki ünvan – Bakı, Nərimanov rayonu, Əhməd Rəcəbli küçəsi, 25/1-B, AY-Plaza.

Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı nominal dəyəri 1 manat olmaqla, 10 paydan ibarət olmuşdur. 2024-cü ildə Nizamnamə kapitalı 53,000 manat artırılmış, nominal dəyəri 1 manat olmaqla 53,010 paydan ibarət olmuşdur. Nizamnamə kapitalının artımı bank hesablarında mədaxil olunmaqla həyata keçirilmişdir.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə Nizamnamə kapitalının məbləği 53,010 manatdır (31 dekabr 2023-cü il: 10 manat). Cəmiyyətin yeganə təsisçisi Yusifov Elnur Natiq oğludur və Cəmiyyət onun tərəfindən tam nəzarət olunur.

2. Cəmiyyətin əməliyyat mühiti

Azərbaycan iqtisadiyyatında inkişaf etməkdə olan bazarlara xas müəyyən xüsusiyyətlər müşahidə edilir. Azərbaycan iqtisadiyyatının mövcud və gələcək artımı və dayanıqlığı hökumətin həyata keçirdiyi fiskal və monetar tədbirlərin effektivliyindən, eləcə də xam neftin qiymətlərindən və Azərbaycan manatının sabitliyindən əhəmiyyətli dərəcədə asılıdır.

Neft qiymətlərində azalma və milli valyutanın əsas xarici valyutalara qarşı devalvasiyasının mənfi nəticəsi olaraq 2016-cı ildə ölkədə baş vermiş kəskin iqtisadi böhrandan sonra Azərbaycan hökuməti tərəfindən uzunmüddətli iqtisadi sabitliyi və dayanıqlığı təmin etmək məqsədilə islahatlar sürətləndirilmişdir. İnstitusional dəyişiklikləri əhatə edən iqtisadi islahatlara əsasən inflyasiya aşağı birrəqəmli səviyyədə sabitləşmiş, iqtisadi artım pozitiv zonada qalmaqda davam etmiş, milli valyutanın məzənnəsi dayanıqlı səviyyədə olmuş və ölkənin xarici sektorunda müsbət tendensiya müşahidə olunmuşdur.

Bir sıra qeyri-sabit sistem risklərinə baxmayaraq, borcların ödənilməsi ilə yanaşı Cəmiyyət sektorunun sabitliyi də təmin edilmişdir. "Fiziki şəxslərin problemlı kreditlərinin həlli ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanının icrası fiziki şəxslərin borclarının ödənilməsi və vaxtı keçmiş kredit borclarının restrukturizasiyasına gətirib çıxarmış, eləcə də Cəmiyyət sektorunda problemlı kreditlər məsələsinin həllini təmin etmişdir.

(başqa cür qeyd edilməyə qədər, Azərbaycan manatı ilə)

2024-cü il ərzində beynəlxalq reyting agentlikləri Azərbaycanın kredit reytingini "sabit proqnoz" səviyyəsində saxlayıb və bu proqnoz "müsbət" səviyyəyə yüksəldilib.

27 sentyabr 2020-ci il tarixində Ermənistanın işğalı altında olan Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonlarında Azərbaycan və Ermənistan arasında yenidən hərbi əməliyyatlar başlamışdır. 9 noyabr 2020-ci il tarixində imzalanmış atəşkəs razılaşmasına əsasən 10 noyabr 2020-ci il tarixindən etibarən Dağlıq Qarabağ və ətraf bölgələrindəki bütün hərbi əməliyyatlar dayandırılmışdır. 19 sentyabr 2023-cü il tarixində Qarabağ İqtisadi Bölgəsində Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən qanunsuz silahlı birləşmələrin ləğv olunması üzrə antiterror əməliyyatlarına başlanılmış, 20 sentyabr 2023-cü il tarixində qanunsuz birləşmələrin ağ bayraq qaldıraraq qeyri-şərtsiz təslim olmaları ilə Qarabağ bölgəsində bütün hərbi əməliyyatlar tam dayandırılmış və Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü tam bərpa etmişdir. Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh sazişi hələ də imzalanmamışdır.

Siyasi və iqtisadi vəziyyətin mövcud təsirlərini proqnozlaşdırmaq çətindir, lakin bunun Azərbaycan iqtisadiyyatına təsiri daha çox ola bilər və bu da dövlət maliyyəsinin pisləşməsinə, maliyyə bazarlarının qeyri-sabitliyinə, kapital bazarlarında qeyri-likvidliyə, inflyasiyanın artmasına və milli valyutanın əsas xarici valyutalara nisbətə dəyərdən düşməsinə gətirib çıxara bilər.

Rəhbərlik, həmçinin Cəmiyyətin fəaliyyətinin dayanıqlığını təmin etmək, öz müştərilərinə və işçilərinə dəstək olmaq üçün bütün lazımi tədbirləri görür.

Mövcud iqtisadi vəziyyətin gələcək təsirini qabaqcadan proqnozlaşdırmaq nisbətən mürəkkəb olduğuna görə rəhbərliyin iqtisadi mühitlə bağlı cari proqnozları və təxminləri faktiki nəticələrdən fərqli ola bilər.

3. Təqdim etmənin əsasları

Maliyyə hesabatları ədalətli dəyərdə ölçülən satışı mümkün olan maliyyə aktivləri, törəmə maliyyə alətləri, torpaq və binalar və investisiya xüsusiyyətləri istisna olmaqla tarixi qiymət əsasında hazırlanmışdır. Ədalətli dəyərdə sığortalanan tanınmış aktiv və öhdəliklərin köçürmə dəyərləri, sığorta edilən risklərə aid edilən ədalətli dəyərdə dəyişiklikləri qeyd etmək üçün uyğunlaşdırıldı. Maliyyə hesabatları Azərbaycan manatında (AZN) təqdim edilib, əks təqdirdə bütün dəyərlər ən yaxın rəqəmə yuvarlaqlaşdırılır.

Uyğunluq haqqında bəyanat

Cəmiyyətin maliyyə hesabatları Mühasibat Uçotu üzrə Beynəlxalq Standartlar Şurası (MUBSS) tərəfindən buraxılan Kiçik və Orta Sahibkarlıq Subyektləri üçün Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) müvafiq olaraq hazırlanmışdır.

Təqdimat meyarlarının digər əsasları

Bu maliyyə hesabatları Cəmiyyətin proqnozlaşdırıla bilən gələcəkdə fasiləsizlik prinsipinə uyğun olaraq fəaliyyətini davam etdirməsi haqqında fərziyyələrə əsaslanaraq tərtib edilmişdir.

Bu maliyyə hesabatları, başqa şəkildə qeydlər edilməyə qədər, Azərbaycan manatı (manat) ilə ifadə olunur.

Azərbaycan Respublikasında qeydiyyatdan keçmiş Cəmiyyət mühasibat uçotunu yerli mühasibat uçotu qaydalarına uyğun olaraq aparır. Bu maliyyə hesabatları mövcud məcburi mühasibat və vergi uçotu qaydalarına əsasən hazırlanmış və MHBS-na uyğunlaşdırılması üçün tərtibatında düzəlişlər edilmişdir.

Əsas mühasibat uçotu qaydaları aşağıda açıqlanır.

Konsolidə edilmənin əsasları

(başqa cür qeyd edilməyənə qədər, Azərbaycan manatı ilə)

Maliyyə Hesabatı sadəcə Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarından ibarətdir. 31 dekabr 2024-cü il və 31 dekabr 2023-ci il tarixlərinə Cəmiyyətin heç bir törəmə müəssisəsi yoxdur.

4. Əhəmiyyətli uçot siyasətlərinin qısa məzmunu

Fasiləsizlik prinsipi

Bu maliyyə hesabatları Cəmiyyətin daimilik prinsipi əsasında fəaliyyət göstərməsini və yaxın gələcəkdə işini normal şərtlər altında davam etdirəcəyini nəzərdə tutur.

Biznes birləşmələri

Biznes birləşmələri alış vasitəsilə həyata keçirilir. Cəmiyyətin alış dəyəri aktivlərin, kapital alətlərinin və öhdəliklərin mübadilə gününə olan ədalətli dəyərində alışla bağlı digər xərclər əlavə olunmaqla hesablanır. Əldə olunmuş aktivlər, öhdəlik və şərti öhdəliklər azlıqların payının genişliyindən asılı olmayaraq alış gününə olan ədalətli dəyərle hesablanır.

Əlaqədar törəmə alətləri törəmə olmayan baş muqavilənin də daxil olduğu hibrid (mürəkkəb) alətin komponentidir, onun məzmunu mürəkkəb alətin bəzi pul vəsaitlərinin hərəkətinin müstəqil törəmə alətə oxşar şəkildə fərqlənməsi ilə bağlıdır.

Asılı müəssisələrə investisiyalar

Cəmiyyətin asılı müəssisələrə investisiyaları iştirak payı metodu istifadə olunaraq hesablanır. Asılı müəssisələr elə müəssisələrdir ki, Cəmiyyət həmin müəssisədə əhəmiyyətli təsirə malikdir.

İştirak payı metoduna əsasən asılı müəssisəsinə qoyulmuş investisiya məbləği əvvəlcə ilkin dəyəri ilə tanınır və investisiya obyektinin alış tarixindən sonra əldə etdiyi mənfəət və ya zərərində investorun payını tanımaq üçün investisiyanın balans dəyəri artırılır və ya azaldılır. Asılı müəssisəsinə aid olan qudvil investisiyanın balans dəyərində daxil edilir. Lakin həmin qudvilin amortizasiya edilməsinə yol verilmir və bu səbəbdən həmin amortizasiya investorun asılı müəssisəsinin mənfəət və ya zərərlərindəki payının müəyyən olunmasında nəzərə alınmır. İnvestorun asılı müəssisəsinin kapitalında birbaşa olaraq tanınan dəyişikliklərdəki payı investor tərəfindən birbaşa olaraq kapitalda tanınmalı və tələb olunduğu kimi kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatda açıqlanmalıdır. İnvestorun asılı müəssisəsinin zərərlərindəki payı həmin asılı müəssisədəki iştirak payına bərabər və ya ondan artıq olduqda, investor sonrakı zərərlərdəki payının tanınmasını dayandırır.

İştirak payından əldə olunan mənfəət Mənfəət və Zərər hesabatında əks etdirilir. Bu mənfəət, mənfəət vergisi çıxıldıqdan sonra səhmdarlar və azlıqların payı kimi bölüşdürülür.

Asılı müəssisənin maliyyə hesabatları payçı Cəmiyyətin hesabat tarixi ilə eyni vaxtda hazırlanır. Lazım olarsa, payçı Cəmiyyətin uçot siyasətinə uyğun düzəlişlər edilir.

Valyutaların yenidən hesablanması

Cəmiyyətin maliyyə hesabatları, Cəmiyyətin yerli valyutası olan Azərbaycan Respublikası Manatı (AZN) ilə göstərilmişdir. Cəmiyyət daxilindəki hər bir müəssisə öz yerli valyutasını müəyyən edir və hər bir müəssisənin hesabatında olan maddələr həmin valyuta ilə hesablanır. Xarici valyuta ilə aparılan əməliyyatlar əməliyyatların aparılma tarixinə valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq yerli valyutada əks etdirilir. Xarici valyutada ifadə edilən monetar aktivlər və öhdəliklər balans tarixində spot məzənnəyə uyğun olaraq yerli valyutada yenidən hesablanır. Bu cür əməliyyatlardan yaranan məzənnə fərqləri müvəqqəti olaraq pul vəsaitlərinin və netto – investisiyaların hedcinqləşdirilməsi (aktivlər və öhdəliklərin dəyərinin dəyişməsindən yaranan itkilərdən sığortalamaq üçün həyata keçirilən əməliyyatlar) kapital hesabına aid edilmişdirsə, məzənnə fərqləri mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilmir. Xarici valyutadakı məzənnə fərqlərindəki xərclərə aid olan kreditlər və vergi xərcləri ilkin əməliyyat tarixindəki məzənnəyə əsasən dəyişdirilir. Xarici valyutanın ədalətli dəyəri ilə hesablanan qeyri-monetar maddələr

(başqa cür qeyd edilməyənə qədər, Azərbaycan manatı ilə)

ədalətli dəyərin qəbul olunduğu günə olan məzənnəyə əsasən dəyişdirilir. Monetar maddələr üzrə mübadilə fərqləri mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Gəlirin tanınması

Gəlir müəssisəyə gələcəkdə iqtisadi səmərənin daxil olması və onların etibarlı əsasda qiymətləndirilməsi ehtimalı olduqda tanınır. Gəlirin məbləği, alış-satış ilə bağlı hər hansı güzəşt məbləğləri və müəssisə tərəfindən edilmiş güzəştlər nəzərə alınmaqla, alınmış və ya alınacaq vəsaitlərin ədalətli dəyəri ilə ölçülür. Satışdan gəlir aşağıdakı qaydada tanınır:

(a) Malların satışı

Malların satışından gələn gəlir, mülkiyyət hüququ ilə bağlı mühüm risklərin və mülkiyyətlə bağlı mükafatların müəssisə tərəfindən alıcıya ötürülən zaman, adətən mallar alıcıya çatdırılanda tanınır.

(b) Xidmətlərin göstərilməsindən gəlirlər

Yükdaşıma və sərnişindaşıma xidmətlərinin göstərilməsindən gəlirlər o hesabat dövrünə aid edilir ki, bu xidmətlər göstərilmişdir və xidmət göstərilməsi üzrə konkret sövdələşmənin tələbləri başa çatdırılmışdır. Konkret sövdələşmənin tələblərinin başa çatdırılması dərəcəsi faktiki göstərilmiş xidmətlərin həcmnin sövdələşmə üzrə göstəriləcək xidmətlərin ümumi həcmindəki payı kimi qiymətləndirilir.

(c) Faiz gəlirləri

Faiz gəlirləri effektiv faiz dərəcəsi metodu istifadə edilməklə zaman tənəsüblüyü əsasında tanınır. Faiz gəlirləri mənfəət və zərərlər hesabatında lizinq faiz gəlirləri başlığı altında qeyd olunur.

(d) İcarə gəlirləri

Lizinq əməliyyatlarından icarə gəlirləri lizinqin müddətinə müvafiq olaraq düz xətti metod tətbiq edilməklə tanınır

Vergilər

Cari mənfəət vergisi

Cari mənfəət vergisi, cari və ya əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən və ya zərər ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq (əvəzləşdiriləcək) məbləği təşkil edir.

Vergi dərəcəsi və vergi qanunları, göstərilmiş və ya mühasibat balansı ilə sabit göstərilən məbləğləri hesablamaq üçün istifadə olunur.

Hesabat dövrləri ərzində Cəmiyyət kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı və satışı ilə məşğul olduğuna görə gəlirləri mənfəət vergisinə cəlb edilməmişdir və mənfəət vergisi ödəməmişdir.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi

Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəliklər metodu istifadə edilməklə, aktivlərin və öhdəliklərin vergitutma bazası ilə onların maliyyə hesabatlarında əks etdirilmiş balans dəyəri arasında meydana çıxan bütün zaman fərqləri üzrə müəyyən edilir.

Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri vergiyə cəlbolunan bütün zaman fərqləri əsasında tanınır. Yalnız:

- Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri qudvilin, aktivin və ya öhdəliyin biznes birləşməsi əməliyyatından başqa ilkin tanınma zamanı əmələ gəlir. Qeyd olunan əməliyyat nə uqot nə də vergiyə cəlb olunan mənfəətə heç bir təsir etmir; və
- Aşağıdakı hər iki şərtə cavab verən hissəsi istisna olmaqla, müəssisə, törəmə və asılı müəssisələrinə, filiallara və birgə müəssisələrdə iştirak paylarına investisiyalar ilə əlaqədar bütün vergi tutulan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi öhdəliyini tanımalıdır:

1) əsas müəssisə, investor və ya sahibkar müvəqqəti fərqlin bərpa olunmasının vaxt üzrə paylanmasını idarə edə bilər; və

(başqa cür qeyd edilməyə qədər, Azərbaycan manatı ilə)

2) müvəqqəti fərqlərin yaxın gələcəkdə bərpa olunmayacağı ehtimalı var.

Aktivin tanınması müəssisəyə gələcək dövrlərdə daxil olacaq iqtisadi səmərələr şəklində həmin aktivin balans dəyərinin bərpa olunmasını nəzərdə tutur. Aktivin balans dəyəri onun vergi bazasından artıq olduğu zaman, vergi tutulan iqtisadi səmərələrin məbləği vergi məqsədləri üçün çıxılmasına yol verilən məbləğdən artıq olacaq. Bu fərq vergi tutulan müvəqqəti fərqlərdir, yaranan mənfəət vergisini gələcək dövrlərdə ödəmək öhdəliyi isə təxirə salınmış vergi öhdəliyidir. Aktivin balans dəyəri bərpa olunduqca, vergi tutulan müvəqqəti fərq bərpa olunacaq və müəssisə vergi tutulan mənfəət əldə edəcəkdir. Bu, iqtisadi səmərələrin müəssisədən vergi ödənişləri şəklində xaric olacağı ehtimalını yaradır. Yalnız:

- vergi tutulan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi aktiv, aktiv və ya öhdəliyin biznes birləşməsi əməliyyatından başqa ilkin tanınma zamanı əmələ gəlir. Qeyd olunan əməliyyat nə uçot nə də vergiyə cəlb olunan mənfəətə heç bir təsir etmir; və
- vergi tutulan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivinin istifadəsi, müəssisə, törəmə və asılı müəssisələrinə, filiallara və birgə müəssisələrdə iştirak paylarına investisiyalar yatırılan zaman, mövcud olan vergi tutulan müvəqqəti fərqlərin bərpa olunmasından yaranan mənfəətdən artıq olan gələcək vergi tutulan mənfəətdən asılı olduqda mümkündür.

Təxirə salınmış vergi aktivinin balans dəyəri hər balans hesabatı tarixində yoxlanılmalıdır. Müəssisə balans dəyərini, bu təxirə salınmış vergi aktivinin tam məbləği və ya onun bir hissəsindən səmərə əldə etməyə yol verən kifayət qədər vergi tutulan mənfəətin əldə olunacağı ehtimalının artıq olmadığı dərəcədə azaltmalıdır. Hər hansı belə azalma kifayət qədər vergi tutulan mənfəətin əldə olunacağı ehtimalının yarandığı dərəcədə bərpa olunmalıdır.

Təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri, balans hesabatı tarixinə qədər qüvvədə olan və ya mahiyyət etibarilə qüvvədə olan vergi dərəcələri (və vergi qanunvericiliyi) əsasında aktivin realizasiya olunduğu və ya öhdəliyin yerinə yetirildiyi dövrə tətbiq ediləcəyi gözlənilən vergi dərəcələri ilə qiymətləndirilməlidir.

Satış vergisi

Gəlirlər, xərclər və aktivlər hesabatda satış vergisi çıxılmaqla göstərilir. Vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq (əvəzləşdiriləcək) satış vergisi xalis məbləğlə hesabat balansında göstərilir.

Maliyyə aktivləri

İlkin tanınma

Maliyyə aktivləri, ədalətli dəyərlə mənfəət və zərər, kreditlər və debitor borcları, ödəniş müddətinə qədər saxlanılan investisiyalar, satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri və törəmə aktivləri növlərinə bölünür. Cəmiyyət ona məxsus maliyyə aktivlərinin ilkin tanınma zamanı hansı növə aid olduğunu özü təyin edir.

Maliyyə aktivləri ilkin olaraq ədalətli dəyər və alışla bağlı digər xərcləri üzərinə gəlməklə tanınır.

Cəmiyyətə məxsus maliyyə aktivləri deyərək pul və qısamüddətli depozitlər, ticari və digər debitor borcları, kreditlər və debitor borcları, katirovka olunan və olunmayan maliyyə alətləri başa düşülür.

Maliyyə aktivlərinin növbəti ölçülməsi

Maliyyə aktivlərinin növbəti ölçülməsi aşağıdakı kimi təsnifləşdirilir:

Mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərdə əks olunan maliyyə aktivləri

Müddəti təyin olunmuş maliyyə aktivinə münasibətdə, mənfəət və ya zərərlər effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə olunaraq ödəmə müddəti başa çatana qədər saxlanılmış investisiyanın qalan ömründə mənfəət və ya zərərlə silinməlidir. Satış üçün mövcud olan maliyyə alətləri dedikdə Cəmiyyət tərəfindən yaxın gələcəkdə satılmaq məqsədilə alınmış maliyyə aktivləri nəzərdə tutulur. Bu kateqoriyaya hedcinq zamanı uçot tələblərinə cavab verməyən törəmə alətləri aiddir. Törəmələr, əlaqəli törəmələr də daxil olmaqla effektiv hedcinq alətləri olana qədər satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri kimi təsnifləşdirilir. Ədalətli dəyərdə baş vermiş dəyişikliyin nəticəsi ilkin tanınma zamanı müəssisə tərəfindən mənfəət və zərər

(başqa cür qeyd edilməyənə qədər, Azərbaycan manatı ilə)

haqqında hesabatda tanınaraq, ədalətli dəyərle müəyyən edilən maliyyə aktivini balansda, maliyyə aktivinə aid mənfəət və ya zərər isə mənfəət və zərər hesabatında öz əksini tapır.

Cəmiyyət mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərdə heç bir maliyyə aktivini göstərməmişdir.

Əlaqədar törəmə alətin iqtisadi əlamətləri və riskləri baş müqavilənin iqtisadi əlamətləri və risklərinə sıx sürətdə aid edilmirsə, əlaqədar törəmə alət baş müqavilədən ayrılmalı, ədalətli dəyərdə qeydə alınmalı və bu Standart əsasında törəmə alət kimi uçota alınmalıdır. Bu əlaqədar törəmə alətləri mənfəət və zərər hesabatında göstərilən ədalətli dəyərin dəyişməsindən yaranan gəlir və zərərlə birlikdə ədalətli dəyərdə hesablanır. Yenidən qiymətləndirmə ancaq müqavilənin şərtlərində dəyişiklik olarsa baş verər.

Kreditlər və debitor borcları

Kreditlər və debitor borcları fəal bazarda kotirovka olunmayan, təsbit edilmiş və ya müəyyən edilə bilən ödənişli qeyri-törəmə maliyyə aktivləridir. Belə maliyyə aktivləri effektiv faiz dərəcəsi metodu tətbiq olunaraq amortizasiya olunmuş dəyərle qiymətləndirilir. Kreditlər və debitor borclarının tanınması dayandırılarsa və dəyərdən düşərsə əldə olunan mənfəət və zərər, mənfəət və zərər hesabatında əks olunur.

Maliyyə öhdəlikləri

İlkin tanınma

Maliyyə öhdəlikləri, ədalətli dəyərle mənfəət və zərər, kreditlər və borclar və effektiv hedcinqdə hedcinq alətləri kimi göstərilən törəmə öhdəlikləri növlərinə bölünür. Cəmiyyət ona məxsus maliyyə öhdəliklərinin ilkin tanınma zamanı hansı növə aid olduğunu özü təyin edir.

Maliyyə öhdəlikləri ilkin olaraq ədalətli dəyərle, kredit və borclar isə onların əldə olunması ilə bağlı xərclərlə tanınır.

Cəmiyyətə məxsus maliyyə öhdəlikləri deyərək ticari və digər kreditor borcları, bank overdraftları, kreditlər və kreditor borcları, maliyyə təminatı müqavilələri və törəmə maliyyə alətləri başa düşülür.

Maliyyə öhdəliklərinin növbəti ölçülməsi

Maliyyə öhdəliklərinin növbəti ölçülməsi aşağıdakı kimi təsnifləşdirilir:

Mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərdə əks olunan maliyyə öhdəlikləri

Müddəti təyin olunmuş maliyyə öhdəlikləri münasibətdə, mənfəət və ya zərərlər effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə olunaraq ödəmə müddəti başa çatana qədər saxlanılmış investisiyanın qalan ömründə mənfəət və ya zərəre silinməlidir. Satış üçün mövcud olan maliyyə öhdəlikləri dedikdə Cəmiyyət tərəfindən yaxın gələcəkdə satılmaq məqsədilə alınmış maliyyə aktivləri nəzərdə tutulur.

Bu kateqoriyaya hedcinq zamanı uçot tələblərinə cavab verməyən törəmə alətləri aiddir.

Satış üçün nəzərdə tutulmuş öhdəliklərdə gəlirlər və zərərlər mənfəət və zərər hesabatında göstərilir.

Cəmiyyət mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərdə heç bir maliyyə öhdəliyi göstərməmişdir.

Kreditlər və borclar

İlkin tanınmadan sonra, effektiv faiz dərəcəsi metodu tətbiq olunaraq faiz gəliri gətirən öhdəliklər amortizasiya edilmiş dəyərle hesablanır.

Mənfəət və ya zərər amortizasiya prosesi zamanı və ya öhdəliyin tanınması dayandırılan zaman mənfəət və zərər hesabatında tanınır.

Maliyyə zəmanətli müqavilələr

(başqa cür qeyd edilməyənə qədər, Azərbaycan manatı ilə)

Cəmiyyət tərəfindən buraxılan maliyyə zamanətli müqavilələr, debitor tərəfindən müqavilə şərtlərinə əməl etməyərək vaxtında ödəniş etməzsə səhmi sahibinə dəyən ziyanın ödənişini nəzərdə tutan müqavilələrdir. Maliyyə zamanətli müqavilələr ilkin olaraq ədalətli dəyərdə öhdəlik kimi və müqavilənin bağlanmasına çəkilən xərclər daxil olmaqla qəbul edilir.

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

Fəal bazarda alınıb-satılan maliyyə aləti üçün ədalətli dəyərin təyin edilməsində məqsəd, müəssisənin birbaşa daxil ola bildiyi daha səmərəli fəal bazarda, bu maliyyə aləti üçün balans tarixində əməliyyatın baş verə bildiyi qiymətə gəlib çatmaqdır. Əgər maliyyə aləti ilə bağlı bazar fəal deyilsə, onda müəssisə qiymətləndirmə metodundan istifadə edərək ədalətli dəyəri müəyyən edir. Qiymətləndirmə metodları sonuncu bazar əməliyyatlarının hayata keçirilməsi üzrə müstəqil, yaxşı məlumatlandırılmış və maraqlı olan tərəflər arasında razılaşmanı əhatə edir, əgər mümkündürsə, əslində eyni olan başqa bir alətin cari ədalətli dəyərinə istinad edir, pul vəsaitlərinin hərəkətinin təhlilini və opsiyon qiymətləndirmə modellərini diskontlaşdırır.

Ədalətli dəyər qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında könüllü şəkildə əməliyyat həyata keçirilərkən aktiv satmaq üçün alınacaq və öhdəliyi ötürərkən ödəniləcək dəyərdir. Ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq fəal bazarda alınıb satıla bilən qiymət ilə təsdiqlənir. Fəal bazar qiymətlər haqqında davamlı olaraq məlumat əldə etmək üçün aktiv və öhdəliklər üzrə əməliyyatların kifayət qədər tez müddətdə və həcmdə həyata keçirildiyi bazardır.

Fəal bazarda alınıb satılan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri ayrı-ayrı aktiv və ya öhdəliklərin bazar qiymətinin müəssisənin istifadəsində olan aktiv və ya öhdəliklərə və maliyyə alətlərinin sayına hasili nəticəsində alınan məbləğ kimi ölçülür. Bu hal hətta bazarın normal gündəlik ticarət dövriyyəsi müəssisənin istifadəsində olan aktiv və öhdəliklərin qarşılınması üçün kifayət qədər olmadıqda və bir əməliyyat üzrə mövqelərin satılması üçün sifarişlərin yerləşdirilməsi bazar qiymətinə təsir etdikdə baş verir.

Fəal bazarda alınıb-satılmayan digər maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üzrə portfel mövcud bazar şəraitində qiymətləndirmə tarixinə bazar iştirakçıları arasında könüllü şəkildə əməliyyat həyata keçirilərkən müəyyən riskin qəbul edilməsi üçün xalis uzun mövqenin (yəni, aktivin) satılması və ya müəyyən riskin qəbul edilməsi üçün xalis qısa mövqenin (yəni, öhdəliyin) ötürülməsi məqsədilə əldə edilə biləcək qiymət əsasında maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri qrupunun ədalətli dəyərində qiymətləndirilir. Bu, dövrü olaraq ədalətli dəyərdə qeydə alınan aktivlərə o şərtlə tətbiq edilir ki, Cəmiyyət (a) müəssisənin risklərin idarə edilməsi və ya investisiya strategiyasına uyğun olaraq məruz qaldığı müəyyən bazar riski (və ya risklərinə) və ya müəyyən kontragentin kredit riskinə əsasən maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri qrupunu idarə edir; (b) həmin prinsipə əsasən maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri qrupu haqqında məlumatı müəssisənin baş rəhbərliyinə təqdim edir; və (c) bazar riskləri, o cümlədən müəssisənin maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri ilə əlaqədar məruz qaldığı müəyyən bazar riskinin (və ya risklərinin) müddəti əsasən eyni olur. Əməliyyatın qiyməti haqqında bazar məlumatı olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün pul axınlarının diskontlaşdırılması modelindən, həmçinin bazar şərtləri ilə həyata keçirilən analoji əməliyyatlar haqqında məlumatlara və ya investisiya olunan müəssisələrin cari dəyərinə əsaslanan modellərdən istifadə edilir. Ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi nəticələri aşağıda göstəriləndiyi kimi ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrinə görə təhlil edilir.

- (i) 1-ci Səviyyəyə oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün aktiv bazarlarda kotirovka olunan (düzəliş edilməyən) qiymətlər ilə qiymətləndirmələr aiddir,
- (ii) 2-ci Səviyyəyə aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (yəni, qiymətlər) və ya dolayısı ilə (yəni, qiymətlər əsasında hesablananlar) müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli ilkin məlumatların istifadə edildiyi qiymətləndirmə üsulları ilə qiymətləndirmələr aiddir

- (iii) 3-cü Səviyyəyə aid olan qiymətləndirmələr yalnız müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına əsaslanır (yəni, qiymətləndirmə üçün əhəmiyyətli həcmdə müşahidə oluna bilməyən ilkin məlumatlar tələb edilir). Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri arasında köçürmələr hesabat dövrünün sonunda baş vermiş hesab edilir.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqəlidir. Əlavə xərc əməliyyat həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalarına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Əməliyyat xərclərinə borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri daxil edilmir.

Amortizasiya olunmuş dəyər (AD) əsas məbləğ üzrə ödənişlərin çıxılmasından və hesablanmış faizlərin əlavə edilməsindən, maliyyə aktivləri üçün isə gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyatın çıxılmasından sonra maliyyə alətinin ilkin tanınma zamanı qeydə alınan dəyəridir.

Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər-hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya edilmiş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilmir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın müvafiq maddələrinin balans dəyərinə daxil edilir.

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi gələcək pul ödənişləri və ya daxilolmalarını (kreditlər üzrə gələcək zərərlər istisna olmaqla) maliyyə alətinin fəaliyyət müddəti və ya daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin ümumi balans dəyərinə diskontlaşdırılan dərəcədir.

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması

MHBS-na əsasən "yalnız əsas məbləğin və faizin ödənilməsi" (YƏMFÖ) meyarının uyğun gəlməyən bütün borc maliyyə aktivləri ilkin tanınma zamanı mənfəət və ya zərərdə ədalətli dəyərle ölçülən aktivlər (MZƏD) kimi təsnifləşdirilir. Bu meyara uyğun olaraq, "əsas kreditləşmə sazişi"nə uyğun olmayan borc alətləri, məsələn, əlaqədar konvertasiya opsiyonları və ya "reqress hüququ olmayan" kreditlər kimi alətlər MZƏD ilə ölçülür. YƏMFÖ meyarına cavab verən borc maliyyə aktivləri üçün, ilkin tanınmada təsnifat bu alətlərin idarə olunduğu biznes modelinə əsasən müəyyən edilir.

MZƏD kateqoriyasında ölçülən maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyərle tanınır. Bütün digər maliyyə alətləri əməliyyat xərcləri də daxil olmaqla, ilkin olaraq ədalətli dəyərle tanınır. İlkin tanınma zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə təsdiqlənir. İlkin tanınma zamanı gəlir və ya zərər yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda qeydə alınır. Əməliyyat qiyməti eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər müşahidə oluna bilən cari bazar əməliyyatları və ya əsas məlumat kimi yalnız müşahidə edilə bilən bazarların məlumatlarını istifadə edən qiymətləndirmə modeli ilə təsdiqlənir. İlkin tanınmadan sonra amortizasiya olunmuş dəyərle qiymətləndirilən maliyyə aktivləri və ədalətli dəyərin dəyişməsi sair məcmu gəlirə aid edilən ("DÜGƏD") borc alətlərinə investisiyalar üzrə gözlənilən kredit zərərləri üçün ehtiyat tanınır və bu da aktivin ilkin tanınmasından dərhal sonra zərərin tanınması ilə nəticələnir.

(başqa cür qeyd edilməyənə qədər, Azərbaycan manatı ilə)

Qanunvericilik və ya ümumi qəbul edilmiş bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində təchiz olunması nəzərdə tutulan maliyyə aktivlərinin bütün digər alış və satışları ("standart şərtlər" əsasında alış və satışlar), Cəmiyyətin maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar Cəmiyyətin həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduğu halda tanınır.

Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsi: qiymətləndirmə kateqoriyaları

Cəmiyyət maliyyə aktivlərini amortizasiya olunmuş dəyərlə təsnifləşdirir və ölçür. Borc maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə ölçülməsi: (i) müvafiq aktivlər portfelinin idarə olunması üçün Cəmiyyətin biznes modelindən və (ii) aktiv üzrə pul axınlarının xüsusiyyətindən asılıdır.

Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsi: biznes model

Biznes model Cəmiyyətin nağd pul axınları əldə etməsi məqsədilə portfelin idarə edilməsi üçün istifadə etdiyi metodu əks etdirir və Cəmiyyətin məqsədinin: (i) aktivlərdən yalnız müqavilə üzrə nağd pul axınlarının əldə edilməsi ("müqavilə üzrə nağd pul axınlarının əldə edilməsi üçün aktivin saxlanması") və ya (ii) müqavilədə nəzərdə tutulan və aktivlərin satışından yaranan nağd pul axınlarının əldə edilməsi ("müqavilə üzrə nağd pul axınlarının əldə edilməsi və maliyyə aktivlərinin satılması üçün aktivlərin saxlanması") olub-olmadığını müəyyən edir. (i) və (ii) bəndlər tətbiq edilmədikdə, maliyyə aktivləri "digər" biznes modellərə aid edilir və MZƏD kateqoriyasında ölçülür. Biznes model qiymətləndirmə tarixində mövcud olan portfel üzrə müəyyən edilmiş məqsədlərə nail olmaq üçün Cəmiyyətin həyata keçirməyi planlaşdırdığı fəaliyyətə dair bütün müvafiq sübutlar əsasında aktivlər qrupu (portfel səviyyəsində) üçün müəyyən edilir.

Biznes modelin müəyyən edilməsi zamanı Cəmiyyətin nəzərə aldığı amillərə portfelin məqsədi və tərkibi, müvafiq aktivlər üzrə pul axınlarının əldə edilməsi ilə bağlı keçmiş təcrübə, risklərin qiymətləndirilməsi və idarə edilməsi üzrə yanaşmalar və aktivlər üzrə gəlirliliyin qiymətləndirilməsi üsulları daxildir.

Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsi: pul axınlarının xüsusiyyətləri

Biznes model müqavilə üzrə pul axınlarının əldə edilməsi və ya müqavilə üzrə pul axınlarının əldə edilməsini və maliyyə aktivlərinin satılması üçün saxlanılmasını nəzərdə tutduqda, Cəmiyyət pul axınlarının yalnız əsas borc və faiz ödənişlərindən ibarət olub-olmadığını qiymətləndirir (YƏBFÖ təhlili). Müqavilə şərtləri əsas kredit sazişinin şərtlərinə uyğun olmayan riskə və ya dəyişkənliyə məruz qalmanı nəzərdə tutduqda, müvafiq maliyyə aktivləri MZƏD kateqoriyasında təsnifləşdirilir və qiymətləndirilir. YƏMFÖ təhlili aktivin ilkin tanınması zamanı həyata keçirilir və sonradan yenidən qiymətləndirilmir.

Təsnifləşdirmə prosesinin ikinci addımı olaraq Cəmiyyət maliyyə aktivinin YƏMFÖ testinə uyğun olub-olmadığını müəyyən etmək üçün müqavilə şərtlərini qiymətləndirir.

YƏMFÖ testinin məqsədləri üçün "Əsas məbləğ" maliyyə aktivinin ilkin tanınma tarixindəki ədalətli dəyəridir və maliyyə aktivinin istifadə müddəti üzrə (məsələn, əsas məbləğ qaytarılanda və ya əlavə/əndirim amortizasiya ediləndə) dəyişə bilər.

Kredit müqaviləsi daxilində faizin ən əhəmiyyətli elementləri adətən pulun zaman dəyərində görə kompensasiya və kredit riskidir. YƏMFÖ qiymətləndirməsini həyata keçirmək üçün Cəmiyyət mühakimələr yürüdür və maliyyə aktivinin ifadə edildiyi valyuta və faiz dərəcəsinin müəyyən edildiyi müddət kimi müvafiq amilləri nəzərə alır.

(başqa cür qeyd edilməyənə qədər, Azərbaycan manatı ilə)

Əksinə, əsas kredit müqaviləsi ilə əlaqəsi olmayan müqavilə pul vəsaitlərinin hərəkətində minimal səviyyədə daha iri olan risklərə və ya dəyişkənliyə səbəb olan müqavilə şərtləri yalnız əsas məbləğin və faizin ödənişi olan müqavilə pul vəsaitlərinin hərəkətini yaratmır. Belə hallarda maliyyə aktivləri MZƏD ilə ölçülməlidir.

Maliyyə aktivlərinin yenidən təsnifləşdirilməsi

Maliyyə aktivlərinin idarə edilməsi üzrə biznes model tam dəyişdirildikdə, bütün maliyyə alətləri yenidən təsnifləşdirilir. Aktivlərin yenidən təsnifləşdirilməsi perspektiv qaydada – biznes modeldəki dəyişiklikdən sonrakı ilk hesabat dövrünün əvvəlindən tətbiq edilir. Cəmiyyət cari və müqayisəli dövr ərzində öz biznes modelini dəyişdirməmiş və maliyyə aktivlərini yenidən təsnifləşdirməmişdir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi: gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyat

Cəmiyyət amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçülən borc alətləri üzrə gözlənilən kredit zərərlərini (GKZ) proqnozlar əsasında qiymətləndirir. Cəmiyyət hər bir hesabat tarixində gözlənilən kredit zərərlərini qiymətləndirir və kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatı tanıyır. Gözlənilən kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi aşağıdakıları özündə əks etdirir: (i) bir sıra mümkün nəticələrin qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilmiş obyektiv və ehtimal ilə ölçülmüş məbləğ, (ii) pulun zaman dəyəri və (iii) hesabat tarixində keçmiş hadisələr, cari şərtlər və proqnozlaşdırılan gələcək iqtisadi vəziyyət haqqında artıq xərc çəkmədən və ya çalışmadan əldə edilə bilən əsaslandırılmış və təsdiqlənmiş məlumat. Amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçülən borc alətləri gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyat çıxılmaqla, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda göstərilir.

Cəmiyyət maliyyə aktivlərinin ilkin tanınmasından etibarən kredit keyfiyyətindəki dəyişikliklərə əsaslanaraq üç mərhələli dəyərsizləşmə modeli tətbiq edir. İlkin tanınma zamanı dəyərsizləşməmiş maliyyə aləti 1-ci mərhələyə təsnifləşdirilir. 1-ci mərhələdə maliyyə aktivləri üzrə gözlənilən kredit zərərləri növbəti 12 ay ərzində və ya müqavilədə nəzərdə tutulan ödəniş tarixinə qədər (12 ay bitənə qədər) baş verə bilən defolt hadisələri nəticəsində yaranmış bütöv müddət üçün gözlənilən kredit zərərləri ("12 aylıq gözlənilən kredit zərəri") məbləğində qiymətləndirilir. Cəmiyyət ilkin tanınma vaxtından etibarən kredit riskində əhəmiyyətli dərəcədə artımın ("KRƏA") baş verdiyini müəyyən edərsə, aktiv 2-ci mərhələyə köçürülür və həmin aktiv üzrə gözlənilən kredit zərərləri bütöv müddət üçün gözlənilən kredit zərərləri əsasında, yəni müqavilədə göstərilən ödəmə tarixinə qədər, lakin gözlənilən hər hansı qabaqcadan ödənişləri nəzərə almaqla ("bütöv müddət üçün gözlənilən kredit zərərləri") qiymətləndirilir. KRƏA baş verdiyi zaman Şirkətin necə müəyyən etdiyinə təsviri 26-cı Qeyddə göstərilmişdir.

Müştərilərə verilmiş borc və avanslar

Müəssisə müştərilərə verilmiş borc və avans məbləğlərini birinci növbədə eyni dərəcədə əhəmiyyətli olan maliyyə aktivləri üçün ayrı-ayrılıqda və eyni dərəcədə əhəmiyyətli olmayan maliyyə aktivləri üçün ayrı-ayrılıqda və ya kollektiv şəkildə dəyərdən düşmə ilə bağlı obyektiv sübutun olub-olmamağını müəyyən edir. Əgər müəssisə müəyyən edərsə ki, fərdi olaraq qiymətləndirilmiş maliyyə aktivinin dəyərdən düşməsi haqqında heç bir obyektiv sübut yoxdur, əhəmiyyətli olub-olmamağından asılı olmayaraq o, həmin aktiv eyni kredit (borc) riski xüsusiyyətləri ilə maliyyə aktivləri Cəmiyyətə daxil edir və onların ümumi şəkildə dəyərdən düşməsinə təyin edir. Dəyərdən düşmədən dəyən zərərləri tanınan və ya tanınmaqda davam edən dəyərdən düşmə üçün fərdi şəkildə müəyyən olunan aktivlər ümumi qiymətləndirmənin tərkibinə daxil edilmir.

Əgər qiyməti təyin edilməmiş kapital alətləri (ədalətli dəyəri düzgün qiymətləndirilə bilmədiyindən bu dəyərdə qiymətləndirilməyən) və ya törəmə aktivləri (kapital aləti ilə əlaqəli və bu cür qiyməti müəyyən olunmamış kapital alətinin təqdim edilməsi ilə uçota salınan nizama salınmalıdır) ilə bağlı dəyərdən

(başqa cür qeyd edilməyənə qədər, Azərbaycan manatı ilə)

düşmədən dəyən zərərinin baş verməsi barədə obyektiv sübut varsa, oxşar bir maliyyə aktivini üçün cari bazar faizi gəlirliliyində diskontlaşdırılmış gözlənilən gələcək pul vəsaitinin hazırkı dəyəri arasındakı fərq kimi qiymətləndirilir.

Müəssisə balans dəyərini qiymətləndirilən gələcək nəgd pul axınlarının cari dəyərinin maliyyə alətinin ilkin effektiv faiz dərəcəsinə hesablanması ilə yenidən kalkulyasiya edir. Əgər ssuda, debitor borcu və ya müddəti bitənə qədər saxlanılan investisiya dəyişən faiz dərəcəsinə malikdirsə, hər hansı korlanmadan zərər hesablamaq üçün uçot dərəcəsi müqavilə əsasında təyin olunmuş cari effektiv faiz dərəcəsidir.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması

Maliyyə aktivləri

Maliyyə aktivlərinin (maliyyə aktivinin bir hissəsi və ya oxşar maliyyə aktivləri Cəmiyyətinin bir hissəsi) tanınması yalnız və yalnız aşağıdakı hallarda dayandırılacaqdır:

- maliyyə aktivlərindən pul vəsaitlərinin hərəkətləri ilə bağlı müqavilə üzrə hüquqlar qüvvədən düşəndə; və
- Müəssisə maliyyə aktivlərinin pul vəsaitlərinin hərəkətlərini qəbul etmək üçün müqavilə üzrə hüquqları saxlayır, pul vəsaitlərini bir və ya bir neçə alıcıya ödəmək üzrə müqavilə öhdəliyini nəzərdə tutur, ya (a) Müəssisə maliyyə aktivinin mülkiyyət hüququ ilə bağlı əsas etibarilə bütün riskləri və mükafatlarını köçürür, ya da (b) müəssisə maliyyə aktivinin mülkiyyət hüququ ilə bağlı əsas etibarilə bütün riskləri və ya mükafatlarını nə köçürür, nə də saxlayır.

Müəssisə köçürülmüş aktivə mülkiyyət hüququnun əsas etibarilə bütün riskləri və mükafatlarını nə köçürdüysə, nə də saxladığı, habelə köçürülmüş aktivə nəzarəti saxladığı təqdirdə, müəssisə köçürülmüş aktivini onun davamlı iştirak dərəcədə tanımağa davam edir.

Müəssisənin davamlı iştirakı köçürülmüş aktivin zəmanət verilmə formasını alanda, müəssisənin davamlı iştirak həcmi aktivin məbləğinin aşağı və müəssisədən ödənilməsi (zəmanət məbləği) tələb edilə bilən qəbul edilmiş kompensasiyaların maksimum məbləğidir.

Müəssisənin davamlı iştirakı köçürülmüş aktivdə yazılı və ya satın alınmış opsiya (və ya hər ikisi) formasını alan zaman, müəssisənin davamlı iştirak həcmi müəssisənin yenidən ala bildiyi köçürülmüş aktivin məbləğidir. Buna baxmayaraq, ədalətli dəyerdə ölçülən aktivdə yazılı alıcı ("put") opsiya olan halda, müəssisənin davamlı iştirak həcmi köçürülmüş aktivin ədalətli dəyərindən aşağı və opsiyanın icra edilməsi qiyməti ilə məhdudlaşdırılır.

Maliyyə öhdəlikləri

Müəssisə öz balansından maliyyə öhdəliyini ya müqavilədə müəyyən olunmuş öhdəlik yerinə yetirilməmiş, ya ləğv olunmuş və ya da müddəti bitmiş olsa kənarlaşdırma bilər.

Başlıca olaraq müxtəlif şərtlərlə borc alətlərini mövcud borc alan və borc verən arasındakı mübadilə ilkin maliyyə öhdəliyinin dayandırılması və yeni maliyyə öhdəliyinin tanınması üçün uçota alınacaqdır. Eynilə, mövcud maliyyə öhdəliyinin və ya onun bir hissəsinin şərtlərinin əsaslı dəyişdirilməsi ilkin maliyyə öhdəliyinin dayandırılması və yeni maliyyə öhdəliyinin tanınması üçün uçota alınacaqdır. Dayandırılmış və ya digər bir tərəfə köçürülmüş maliyyə öhdəliyinin balans dəyəri ilə köçürülmüş hər hansı bir nağdsız aktivlər və ya götürülmüş öhdəliklər də daxil olmaqla ödənilmiş kompensasiya arasındakı fərq mənfəət və ya zərərdə tanınacaqdır.

Şərti aktiv və öhdəliklər

Şərti öhdəliklər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınmur, lakin onların yerinə yetirilməsi ilə bağlı xərclərin yaranmasına ehtimallar reallıqdan uzaq olmayana qədər belə öhdəliklər açıqlanmalıdır.

Şərti aktivlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınmur, lakin onlarla bağlı iqtisadi səmərənin əldə olunacağı ehtimal edildikdə açıqlanmalıdır.

(başqa cür qeyd edilməyənə qədər, Azərbaycan manatı ilə)

Törəmə maliyyə alətləri və hedcinq zamanı uçot

İlkin tanınma və növbəti ölçülmə

Cəmiyyət forvard valyuta müqavilələri və faiz mübadilələri kimi maliyyə alətlərini müvafiq olaraq xarici bazar riski və faiz dərəcəsi risklərini sığortalamaq üçün istifadə edir. Bu kimi törəmə maliyyə alətləri ilkin olaraq törəmə müqavilə aparılan gündəki ədalətli dəyərdə tanınır və sonralar ədalətli dəyərdə yenidən ölçülür. Törəmələr, ədalətli dəyər pozitiv olarkən maliyyə aktivləri, neqativ olarkən isə maliyyə öhdəlikləri kimi qəbul edilir.

Hesabat dövrü ərzində hedcinq zamanı uçot və ya effektiv hedcinqə məxsus effektiv olmayan hissəsi tələblərinə cavab verməyən, törəmənin ədalətli dəyərində baş verən dəyişikliklər mənfəət və zərər hesabatına silinir.

Forvard valyuta müqavilələrinin ədalətli dəyəri, forvard mübadilə dərəcəsi ilə müqavilə dərəcəsi arasındakı fərkdir.

Forvard mübadilə dərəcəsi oxşar ödənilmə tarixi bitən maliyyə alətləri müqavilələrinin cari mübadilə tarixinə olan dərəcələri ilə ölçülür. Faizli svop müqaviləsinin ədalətli dəyəri oxşar maliyyə aktivinin cari bazar qiymətinə əsaslanaraq hesablanır.

Hedc zamanı uçot məqsədləri üçün hedclər aşağıdakı növlərə ayrılır:

- ədalətli dəyər hedcinqi: tanınmış aktivin və ya öhdəliyin və ya tanınmamış sərti öhdəliyinin ədalətli dəyərində dəyişikliklərə məruz qalmanın hedcinqi,
- pul vəsaitləri hərəkətinin hedcinqi: pul vəsaitlərində dəyişkənliyə məruz qalmanın hedcinqi, o, (i) tanınmış aktiv və ya öhdəliklə əlaqələndirilən ciddi bir riskə ya da yüksək ehtimalla proqnozlaşdırılan əməliyyata aiddir və
- xarici əməliyyatda xalis investisiyanın hedcinqi.

Hedcinqin başlanğıcında hedcinq əlaqəsinin rəsmi qeydiyyatı və sənədləşdirilməsi və hedcinqi qəbul etməyə görə müəssisənin risklərin idarəedilməsi məqsədi və strategiyası durur. Bu sənədləşməyə hedcinq alətinin, hedcinq edilmiş alət və ya əməliyyatın müəyyən olunması, hedcinq edilən riskin xüsusiyyəti və hedcinq edilmiş riskə aid edilə bilən pul vəsaitləri və ya hedcinq edilmiş maddənin ədalətli dəyərindəki dəyişikliklərə məruz qalmanın əvəzi ödənilən zaman müəssisənin hedcinq alətinin səmərəliliyini necə təyin edəcəyi daxildir. Hedcinq edilmiş risklərə aid edilə bilən pul vəsaitlərindəki və ya ədalətli dəyərdəki dəyişikliklərin əvəz edilməsinə nail olunmasında həmin ciddi hedcinq əlaqələri ucun orijinal olaraq sənədləşdirilmiş risklərin idarəetmə strategiyasına uyğun şəkildə hedcinqin yüksək səmərə verəcəyi gözlənilir.

Xəzinə səhmləri

Cəmiyyətin özünə məxsus səhmlərini (xəzinə səhmləri) yenidən aldıqda səhmin maya dəyəri ilə capitaldan silinir. Qeyd olunan əməliyyat zamanı mənfəət və ya zərərə heç nə silinmir. Lakin bazar dəyəri ilə maya dəyərindəki fərq kapitalın digər maddələrinin azalması və ya artmasına səbəb olur.

Torpaq, tikili və avadanlıqlar (Əsas vəsaitlər)

Tikili və avadanlıqlar onların maya dəyəri, toplanmış amortizasiya məbləği və dəyərdən düşmə fərqi çıxılmaqla hesabatda öz əksini tapır. Maya dəyəri dedikdə tikili və avadanlıqların hissələrinin dəyişdirilməsinə çəkilən xərclər, uzunmüddətli tikinti müqavilələri zamanı çəkilən borclar üzrə məsrəflər (tanınma meyarlarına uyğun gələrsə) daxil olmaqla hesablanır. Eynilə əsaslı təftişin aparılması zamanı yoxlamaya çəkilən məsrəflər, tanınma meyarlarına uyğun gəldikdə, tikili və avadanlıqların balans dəyərində əvəzləşdirmə kimi tanınır. Tikili və avadanlıqlara çəkilən bütün digər xərclər cari dövrün xərcləri kimi tanınaraq mənfəət və zərər hesabına silinir.

(başqa cür qeyd edilməyənə qədər, Azərbaycan manatı ilə)

Torpaq və binalar, binaların amortizasiya məbləğinin və yenidənqiymətləndirmədən sonra baş vermiş dəyərdən düşmə məbləğinin ədalətli dəyərdən çıxılması ilə hesablanır. Yenidənqiymətləndirmə, yenidən qiymətləndirilmiş aktivin ədalətli dəyərinin balans dəyərindən fərqlənmədiyindən əmin olmaq üçün tez-tez aparılır.

Əgər yenidənqiymətləndirmə nəticəsində aktivin balans dəyəri azalarsa, bu zaman həmin azalma mənfəət və zərər haqqında hesabatda tanınmalıdır. Lakin, əgər əvvəlki tarixlərdə aparılan yenidənqiymətləndirmə nəticəsində hər hansı yenidənqiymətləndirmə artımı yaranmışsa və o artım yenidənqiymətləndirmə başlığı altında kapitalın kreditinə yazılmışsa, hər hansı növbəti hesabat tarixində yaranan azalma yenidənqiymətləndirmə hesabının kredit qalığı müqabilində həmin hesabın debitinə yazılmalıdır.

Bölüşdürülməmiş mənfəətə köçürülmüş artımın məbləği aktivin yenidənqiymətləndirilmiş balans dəyəri əsasında hesablanmış amortizasiyası ilə aktivin ilkin dəyəri əsasında tanınan amortizasiyası arasındakı fərqi təşkil edir. Yenidənqiymətləndirmə tarixinə hər hansı yığılmış amortizasiya məbləği aktivin ümumi balans dəyərinə qarşı silinir, xalis məbləğ isə yenidən qiymətləndirilən məbləğə bərabər olması üçün yenidən təqdim edilir. Satış zamanı, satılan aktivin yenidənqiymətləndirmə ehtiyatındakı payı bölüşdürülməmiş mənfəətə köçürülür.

Aktivlərin amortizasiyası azalan qalıq dəyəri metodu tətbiq edilməklə ehtimal olunan faydalı istismar müddəti boyunca aşağıdakı qaydada hesablanır:

• Binalar	25 il və ya illik 7%
• Maşın avadanlıq və Nəqliyyat vasitələri	7 il və ya illik 25%
• Ofis avadanlığı, mebel və təsərrüfat inventarları	5 il və ya illik 20%
• Sair əsas vəsaitlər	5 il və ya illik 20%

Torpaq, tikili və avadanlıqlar obyektinin balans dəyərinin tanınması, aktivin silinməsi (satışı) nəticəsində və ya aktivin istifadəsindən və ya onun silinməsindən (satışından) gələcəkdə iqtisadi səmərənin əldə ediləcəyi ehtimal olunmadığı hallarda dayandırılır. Torpaq, tikili və avadanlıq obyektinin tanınmasının dayandırılması üzrə yaranan gəlir və ya zərər (bu obyektin balans dəyəri ilə xaricəmə üzrə xalis daxiləmə məbləği arasındakı fərq kimi müəyyənləşdirilir) aktivin tanınmasının dayandırıldığı ildə mənfəət və zərər hesabatında göstərilir.

Aktivlərin son qalıq dəyərləri, faydalı istifadə müddəti və amortizasiya metodları hər hesabat tarixinin sonunda yenidən baxılır və uyğun gələrsə perspektiv şəkildə düzəlişlər edilir.

Qeyri- maddi aktivlər

Ayrıca alınmış qeyri-maddi aktivlər ilkin olaraq onların əldə edilməsinə çəkilmiş xərclərlə tanınır. Biznes birləşməsi nəticəsində əldə edilmiş qeyri-maddi aktivlər alış tarixinə olan ədalətli dəyərlə ölçülür. İlk tanınmadan sonrakı hesabat tarixlərində qeyri-maddi aktivlər, onlara üçün hesablanmış amortizasiya və dəyərdən düşmə çıxıldıqdan sonra olan dəyərlə hesablanırlar. Daxili imkanlar hesabına yaradılmış qeyri-maddi aktivlərə sərf edilmiş xərclər, aktivlərin hazırlıqla bağlı xərcləri istisna olmaqla, kapitallaşmayaraq onların baş verdiyi tarixdə mənfəət və zərəmə silinir.

Qeyri-maddi aktivlərin faydalı istifadəsi müddətli və müddətsiz ola bilər.

İcarə

İcarə razılaşmalarının müəyyən edilməsi ya lizinqin başlanğıc tarixində olan razılaşmaya əsaslanır yaxud aktivlə bağlı razılaşmaya dair istifadə hüququna əsaslanır.

Borclar üzrə məsrəflər

(başqa cür qeyd edilməyənə qədər, Azərbaycan manatı ilə)

Şərtlərə cavab verən aktivin əldə olunması, tikilməsi və ya istehsalı ilə birbaşa əlaqəli olan borclar üzrə məsrəflər, həmin aktivin dəyərinin bir hissəsi kimi kapitallaşdırılmalıdır. Bütün digər hallarda borclar üzrə məsrəflər baş verdiyi tarixdə mənfəət və zərərə silinir. Borclar üzrə xərclərə faiz dərəcəsi və borcun əldə edilməsinə çəkilən digər xərclər daxildir.

Nizamnamə kapitalı

Təsisçi payları Nizamnamə kapital kimi təsnifləşdirilir.

Pul vəsaitləri və qısamüddətli depozitlər

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri maddəsində kassada olan nəgd pul vəsaitləri, yolda olan pul köçürmələri, bank hesablaşma hesabları, digər tələbli bank hesabları, pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, bank overdraftları və ödənilmə müddəti üç aydan artıq olmayan digər yüksəklikvidli investisiyalar əks etdirilir.

Pul vəsaiti hərəkətinin məqsədləri üçün, pul vəsaitləri və onun ekvivalentləri yuxarıda göstəriləyi kimi pul vəsaitləri və qısamüddətli depozitlərdən (bank overdraftları istisna olmaqla) ibarətdir.

Ehtiyatlar

Ehtiyatlar iki göstəridən ən aşağı malik olan qiymət üzrə əks etdirilirlər:

- Maya dəyəri
- Xalis satış dəyəri

Ehtiyatların maya dəyəri birinci satınalmaların qiyməti üzrə (FIFO metodu) hesablanır. Hazır məhsulun və bitməmiş istehsalın maya dəyərində xammal və material xərcləri, istehsal işçilərinin əmək haqqı xərcləri, sair birbaşa xərclər, həmçinin inzibati xərclərin müvafiq hissəsi daxil edilir. Xalis satış dəyəri – adi təsərrüfat fəaliyyəti zamanı qiymətləndirilmiş mümkün satış qiyməti ilə satış üzrə fərqlər arasındakı fərq məbləğidir. Ehtiyatların dəyərində, bu xammal və material ehtiyatlarının əldə edilməsi ilə bağlı olan və müvafiq pul axınının hədcinqləşdirilməsi alətləri üzrə mənfəət və zərərlər hesabından keçirilmiş zərərlər daxil edilir.

Alıcılar və sifarişçilərin debitor borcları

Alıcılar və sifarişçilərlə hesablaşmalar ilkin olaraq ədalətli dəyər üzrə əks etdirilir. Sonradan isə qiymətdən düşmə ehtiyatlarının (rezervlərinin) yaradılması metodu ilə amortizasiya olunmuş dəyər ilə

uçota alınır. Alıcılar və sifarişçilərin debitor borcları üzrə qiymətdən düşmə ehtiyatları (rezervi) o halda yaradılır ki, elə obyektiv sübutlar mövcuddur ki, Cəmiyyət tərəfindən ilkin maliyyələşmə nəticəsində yaranmış bütün debitor borclarının yığılması mümkün deyildir və ya bütün debitor borclarının ödənilməsi mümkünsüzdür. Ehtiyatların (rezervin) məbləği aktivin balans dəyəri ilə pul vəsaitləri axınının effektiv faiz dərəcəsi nəzərə alınan fərz edilən diskontlaşdırılmış dəyəri arasındakı fərkdir. Ehtiyatların (rezervin) yaradılması və ya dəyişməsi mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir.

Ümitsiz və şübhəli borclara ehtiyatlar aşağıdakı faiz dərəcələrinə əsasən müəyyən edilir:

• vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş borclar – 30 gündək	2%
• ödəmə müddətindən 31 gündən 90 gündək gecikmə	10%
• ödəmə müddətindən 91 gündən 180 gündək gecikmə	30%
• ödəmə müddətindən 181 gündən 365 gündək gecikmə	60%
• ödəmə müddətindən 365 gündən çox gecikmə	100%

Dividendlərin verilməsi

(başqa cür qeyd edilməyənə qədər, Azərbaycan manatı ilə)

Cəmiyyətin təsisçilərinə dividendlər maliyyə hesabatlarında öhdəlik kimi o dövrdə tanınır ki, həmin dövrdə Cəmiyyətin təsisçiləri tərəfindən təsdiq edilmişdir (qərar qəbul edilmişdir).

Maliyyə risklərinin idarə edilməsi

Maliyyə risklərinin faktorları

Cəmiyyətin fəaliyyəti bir sıra maliyyə risklərinə meyillidir: bazar riski (valyuta riskləri, faiz dərəcələrinin dəyişməsinin ədalətli dəyərə təsir riski və qiymət riski daxil olmaqla); kredit riski; likvidlik riski və faiz dərəcələrinin dəyişməsinin pul vəsaitləri axınına təsir riski. Cəmiyyətin risklərin idarə olunması üzrə proqramı, maliyyə risklərinin qabaqcadan müəyyən edilə bilinməməsi amilinə cəmləşdirilmişdir (fokusuna yığılmışdır) və Cəmiyyətin fəaliyyətinin maliyyə nəticələrinə potensial əlverişsiz təsirinin minimallaşdırılmasına yönəldilmişdir. Cəmiyyət müəyyən risklərin hedcinqləşdirilməsi üçün törəmə maliyyə alətlərindən istifadə edir.

(a) Bazar riski

Valyuta riski

Cəmiyyət beynəlxalq iqtisadi əlaqələrə sahibdir və ona görə də, xarici valyuta kurslarının (əsasən, ABŞ dollar, Avro, Böyük Britaniya funt sterlinqi, rus rublu və s.) dəyişməsindən valyuta risklərinə meyillidir. Gələcək kommersiya sövdələşmələri, tanınmış aktivlər və öhdəliklər, həmçinin xarici Cəmiyyətlərə netto- investisiyalara münasibətdə mübadilə kurslarının dəyişməsi riski mövcuddur.

Qiymət riski

Cəmiyyət mallar üzrə qiymət riskinə mübtəla deyildir. Qiymətlər xidmət bazarında tələbatdan, göstərilən xidmətlərin keyfiyyətindən və bu xidmətləri təklif edən digər Cəmiyyətlərlə rəqabətdən formalaşır və tənzimlənir.

(b) Kredit riski

Cəmiyyət əhəmiyyətli kredit risklərinə mübtəla deyildir. Cəmiyyətdə etibarlı kredit tarixinə məxsus olan alıcıların ödəmə qabiliyyətli olmasına inamı təmin edən prosedurlar işlənmişdir. Törəmə alətlərlə sövdələşmələr və pul əməliyyatları yalnız yüksək ödəmə qabiliyyəti olan maliyyə institutları üçün kredit riskini məhdudlaşdırən prosedurlar işlənmişdir.

(c) Likvidlik riski

Likvidlik riskinin ehtiyatkarlıqla idarə edilməsi pul vəsaitləri və dövriyyədə olan qiymətli kağızların kifayət qədər həcmnin saxlanmasını, açılmış kredit xəttləri vasitəsilə adekvat maliyyələşmə imkanlarını və ortaya çıx biləcək disbalans hallarında operativ idarəetmə imkanlarını nəzərdə tutur.

(d) Faiz dərəcəsinin dəyişməsinin pul vəsaitləri axınına təsiri riski

Cəmiyyət faiz gəliri gətirən əhəmiyyətli məbləğdə aktivlərə malik olmadığından, mənfəət və pul vəsaitlərinin əməliyyat axınları , əsasən bazar faiz dərəcələrinin dəyişməsindən asılı deyildir.

Ədalətli dəyərin müəyyən edilməsi

Aktiv bazarda dövriyyədə olmayan maliyyə alətlərinin (birjadan kənar maliyyə alətləri) ədalətli dəyərinin qiymətləndirilməsi müxtəlif qiymətləndirmə metodları vasitəsilə müəyyən edilir. Cəmiyyət hesabat tarixinə bazaar şəraitindən asılı olaraq mövcud olan bir neçə qiymətləndirmə metodundan istifadə edir. Uzunmüddətli borcların ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsi üçün analoji alətlər üçün birja qiymətləri və ya dilerlərin kotirovkaları tətbiq edilir. Qalan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsi üçün hesablama pul vəsaitləri axınının diskontlaşdırılması metodu istifadə edilir. Faiz svoplarının ədalətli dəyəri pul vəsaitlərinin gələcək axınının törəmə dəyəri kimi hesablanır.

5. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli mühasibat təxminləri və fərziyyələri

Cəmiyyət növbəti maliyyə ili ərzində hesabatlarda əks etdirilən aktiv və öhdəliklərin məbləğinə təsir göstərən təxminlər və fərziyyələr irəli sürür. Həmin təxminlər və fərziyyələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təminlərə əsasən təhlil edir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik həmçinin peşakar mülahizələr və fərziyyələr irəli sürür. Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşakar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan təxminlərə aşağıdakılar daxildir:

Müştəri debitor borclarının dəyərsizləşməsi üzrə zərərlər

Gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin məbləğini və müddətini təxmin edərkən istifadə edilən metodologiya və mülahizələr, təmini və həqiqi zərərlər arasındakı hər hansı fərqi azaltmaq məqsədilə müntəzəm olaraq nəzərdən keçirilir.

Vergi qanunvericiliyi

Azərbaycan Respublikasının vergi, sosial sığorta, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müvafiq normativ-hüquqi aktlarla tənzimlənir.

6. Seqment haqqında məlumat

Başlanğıc (tarixi) seqmenti – iqtisadi seqment

Menecmentin dəqiq işləməsi üçün Cəmiyyət mal satışı və göstərilən xidmətlərə görə biznes hissələrinə ayrılıb və bir iqtisadi seqmenti var – maliyyə lizinqi xidmətləri. Cəmiyyət əsasən nəqliyyat vasitələrinin lizinqi xidmətlərini göstərmək üzrə ixtisaslaşmışdır.

Rəhbərlik, yatırılacaq ehtiyatlar barədə qərar qəbul etmək və maliyyə nəticələrini qiymətləndirmək üçün törəmə müəssisələrin nəticələrinə nəzarət edir. Seqmentin maliyyə göstəriciləri əməliyyat mənfəət və zərərinə əsaslanaraq qiymətləndirilir, aşağıdakı cədvəldə göstəriləyi kimi maliyyə hesabatlarında əməliyyat mənfəət və zərərindən ayrı göstərilir. Cəmiyyətin maliyyələşdirilməsi (maliyyə xərcləri və maliyyə gəlirləri daxil olmaqla) və mənfəət vergisi Cəmiyyət səviyyəsində idarə olunaraq əməliyyat seqmentlərinə aid edilmir.

Coğrafi seqment

Cəmiyyətin iqtisadi seqmenti bir coğrafi seqmentdə fəaliyyət göstərməkdir. Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasında qeydiyyatdan keçib və əsas fəaliyyət sahəsi Azərbaycan Respublikasının coğrafi ərazisidir.

7. Əsas əməliyyat gəlirləri

Əsas əməliyyat gəlirləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	2024-cü il	2023-cü il	2022-ci il
Rezident hüquqi şəxslərə maliyyə lizinqi üzrə faiz gəlirləri	52,234	22,800	28,500
Rezident fərdi sahibkarlara maliyyə lizinqi üzrə faiz gəlirləri	594,975	313,045	126,448
Qeyri-rezident fərdi sahibkarlara maliyyə lizinqi üzrə faiz gəlirləri	1,305		
	648,514	335,845	154,948

31 dekabr 2024-cü il tarixinə Cəmiyyətin gəlirləri nəqliyyat vasitələrinin lizinq xidmətindən formalaşdırılmışdır. Cəmiyyətin lizinq xidməti üzrə 179 müqaviləsi, orta effektiv faiz dərəcəsi 26-30 faiz aralığında, lizinq müddəti 36 aya qədər olmuşdur. Lizinq borcları müştərilərə verilmiş lizinq obyektı ilə girovlanmışdır.

8. Əsas əməliyyat xərcləri

Əsas əməliyyat xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	2024-cü il	2023-cü il	2022-ci il
Kredit və borc faizləri xərci	89,931	51,781	
✓ Bank kreditləri üzrə faiz xərcləri	122,542	4,369	
✓ Alınmış borclar üzrə faiz xərcləri	118,964	44,820	
✓ Subordinar borclar üzrə faiz xərcləri			
	331,437	100,970	-
Gözlənilən lizinq zərəri (GKZ)	17,204	29,492	4,215
	348,641	130,462	4,215

9. Sair əməliyyat gəlirləri/(xərcləri)

Sair əməliyyat gəlirləri/(xərcləri) aşağıdakılardan ibarətdir:

	2024-cü il	2023-cü il	2022-ci il
Komissiya gəlirləri	49,614		
Sığorta zərərinin bağlanmasından gəlirlər	60,625		
Cərimə dəbbə pulu	36,600		
Digər gəlirlər	7,664		
Sığorta zərərinin bağlanması xərcləri	(60,625)		
GPS xərcləri	(5,960)		
	87,918	-	-

10. Əmək haqqı xərcləri

Əmək haqqı xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	2024-cü il	2023-cü il	2022-ci il
Əmək haqqı	91,793	19,374	9,711
Sosial sığorta ayırmaları	14,662	3,466	1,806
İşsizlikdən sığorta ayırmaları	459	97	49
İcbari tibbi sığorta ayırmaları	1,781	387	194
	108,695	23,324	11,760

11. Amortizasiya xərcləri

Amortizasiya xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	2024-cü il	2023-cü il	2022-ci il
Əsas vəsaitlərin amortizasiyası xərci	11,197	10,584	-
Qeyri-maddi aktivlərin köhnəlmə xərcləri	180	200	-
	11,377	10,784	-

12. İnzibati xərclər

İnzibati xərclər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2024-cü il	2023-cü il	2022-ci il
Dəftərxana və təsərrüfat xərcləri	3,919	588	
İcarə	15,488	12,418	4,575
Sığorta xərcləri	318	19,073	11,346
Peşəkar xidmətlər	11,255	8,050	3,600
İT və servis xidmətləri	7,700	1,800	
Yanacaq	4,216	1,737	
Rabitə xərcləri	954		
Bank xidmət haqları	5,699	6,624	119
Vergi xərcləri	264		
Sair xərclər	306		
Sosial və digər xərclər	109	2,421	
	50,990	52,711	19,640

13. Fövqəladə gəlirlər/ (xərclər)

Fövqəladə gəlirlər/(xərclər) aşağıdakılardan ibarətdir:

	2024-cü il	2023-cü il	2022-ci il
Aktivlərin (əsas vəsaitlərin) xaricəməsi üzrə xərclər	(451)		
	(451)	-	-

14. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2024	31 dekabr 2023	31 dekabr 2022
Kassa	513	513	1,039
Yolda olan pul vəsaitləri	12,575		
Bank hesablaşma hesabları	5,627	32,662	18,376
	18,715	33,715	19,415
Bank hesablarında pul vəsaitlərindən:			
• Milli valyutada bank hesabları	5,627	32,662	18,376
• Xarici valyutalarda bank hesabları		-	-
	5,627	32,662	18,376

15. Lizing xidmətləri üzrə debitor borcları

Qısamüddətlin debitor borcları aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2024	31 dekabr 2023	31 dekabr 2022
Lizing xidmətləri üzrə uzunmüddətli debitor borcları	2,752,143	1,996,666	554,478
Lizing xidmətləri üzrə qısamüddətli debitor borcları	73,691	43,531	69,479
Lizing xidmətləri üzrə hesablanmış faizlər	51,243	31,322	5,822
Ümidsiz borclar və qiymətdən düşmə üzrə ehtiyatlar – gözlənilən lizing zərəri (GKZ)	(59,292)	(42,088)	(12,596)
Alıcılar və sifarişçilərin debitor borcları – netto	2,817,785	2,029,431	617,183
Verilmiş borclar			
Sair debitor borcları – təsisçi	2,817,785	2,029,431	617,183
Çıxılır: Əlaqəli tərəflərə verilmiş uzunmüddətli borclar	-	-	-
Qısamüddətli debitor borcları	2,817,785	2,029,431	617,183

(başqa cür qeyd edilməyənə qədər, Azərbaycan manatı ilə)

Debitor borclarının ədalətli dəyəri aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2024	31 dekabr 2023	31 dekabr 2022
Uzunmüddətli debitor borcları	2,692,851	1,954,578	541,882
Qısamüddətli debitor borcları	124,934	74,853	75,301
	2,817,785	2,029,431	617,183

31 dekabr tarixinə debitor borcların müddət üzrə təhlili aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Debitor borclar			Ümidsiz borclar üzrə ehtiyatlar		
	2024-cü il	2023-cü il	2022-ci il	2024-cü il	2023-cü il	2022-ci il
Qiymətdən düşməmiş və <30 gün – 2%	2,855,200	2,063,304	629,779	57,104	41,266	12,596
30 - 90 gün – 10%	21,877	8,215		2,188	822	
90 – 180 gün – 30%						
180 – 360 gün - 60%						
>360 gün – 100%						
	2,877,077	2,071,519	629,779	59,292	42,088	12,596
	x	x	x	17,204	29,492	4,215

16. Digər qısamüddətli aktivlər

Digər qısamüddətli aktivlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2024	31 dekabr 2023	31 dekabr 2022
Vergi avansı – büdcəyə artıq ödəmələr	-	1,878	9
Verilmiş avanslar	3,249	1,709	450
Digər qısamüddətli aktivlər		3	
	3,249	3,590	459

17. Torpaq, tikili, avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər

Torpaq, tikili və avadanlıqlar aşağıdakılardan ibarətdir:

	Nəqliyyat vasitələri	Mebel və ofis avadanlığı	Cəmi torpaq, tikili, avadanlıq	Qeyri-maddi aktivlər
1 yanvar 2023 tarixinə ilkin dəyər	-	-	-	-
Amortizasiya və qiymətdən düşmə	-	-	-	-
1 yanvar 2023 tarixinə balans dəyəri	-	-	-	-
Daxilolmalar	35,000	6,005	41,005	2,000
Xaricolmalar				
Amortizasiya ayırmaları	(8,750)	(1,834)	(10,584)	(200)
Xaricolmalar üzrə yığılmış amortizasiya				
31 dekabr 2023 tarixinə ilkin dəyər	35,000	6,005	41,005	2,000
və ya qiymətləndirmə				
Amortizasiya və qiymətdən düşmə	(8,750)	(1,834)	(10,584)	(200)
31 dekabr 2023 tarixinə balans dəyəri	26,250	4,171	30,421	1,800
Daxilolmalar				
Xaricolmalar		(516)	(516)	-
Amortizasiya ayırmaları	(9,844)	(1,353)	(11,197)	(180)
Xaricolmalar üzrə yığılmış amortizasiya		65	65	
31 dekabr 2024 tarixinə ilkin dəyər	35,000	5,489	40,489	2,000
və ya qiymətləndirmə				
Amortizasiya və qiymətdən düşmə	(18,594)	(3,122)	(21,489)	(380)
31 dekabr 2024 tarixinə balans dəyəri	16,406	2,367	18,773	1,620

2024-cü il amortizasiya ayırmaları kiçik sahibkarlıq subyektləri üçün 1.5 əmsal istifadə edilərək hesablanmışdır.

18. Vergi və sair icbari ödənişlər üzrə öhdəliklər

Vergi və sair icbari ödənişlər üzrə öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2024	31 dekabr 2023	31 dekabr 2022
Vergi ödənişləri üzrə öhdəliklər	7,989	-	5,651
Sosial sığorta icbari ödənişləri üzrə öhdəliklər	6,271		
	14,260	-	5,651

(başqa cür qeyd edilməyə qədər, Azərbaycan manatı ilə)

Hesablanmış faizlər üzrə kreditor borcları aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2024	31 dekabr 2023	31 dekabr 2022
Bank kreditləri	730		
Borc öhdəlikləri – fiziki şəxslər	14,712	12,398	
Subardinar borc öhdəlikləri	27,679	6,250	
	43,121	49,540	-

A) Cəmiyyət tərəfindən hesabat dövrü ərzində bank və kredit təşkilatları ilə aşağıdakı kredit müqavilələri bağlanmışdır:

- Muganbank ASC ilə 20/04/2023 tarixli müqavilə. Kredit məbləği 300,000 manat, kredit müddəti 36 ay, illik faiz dərəcəsi 15%
- Muganbank ASC ilə 12/07/2023 tarixli müqavilə. Kredit məbləği 400,000 manat, kredit müddəti 36 ay, illik faiz dərəcəsi 15%. Muğanbank" ASC ilə "Elit Leasing" MMC arasındabağlanmış kredit müqaviləsi üzrə güzəşt olunması barədə ərizəyə əsasən 01.11.2024-cü il tarixli (334 sayılı Protokol) qərarı üzrə hər iki kreditin illik faiz hesablanması dayandırılmışdır. Muganbank ASC hazırda ləğv olunma prosesindədir .
- Unibank ASC ASC ilə 05/04/2024 tarixli müqavilə. Kredit məbləği 100,000 manat, kredit müddəti 12 ay, illik faiz dərəcəsi 16%.
- Kapitalbank ASC ilə 11/07/2024 tarixli müqavilə. Kredit məbləği 100,000 manat, kredit müddəti 12 ay, illik faiz dərəcəsi 17%.
- Accessbank ASC ilə 23/09/2024 tarixli kredit xətti müqaviləsi. Kredit limiti məbləği 10,000,000 manat, kredit müddəti 120 ay, illik faiz dərəcəsi 16%.

B) Cəmiyyət tərəfindən hesabat dövrü ərzində fiziki şəxslərlə aşağıdakı borc müqavilələri bağlanmışdır:

- Mehdiyev Məmmədağa İbrahim oğlu ilə 05/09/2023 tarixli müqavilə. Borc məbləği 102,000 manat, kredit müddəti 12 ay, illik faiz dərəcəsi 15%.
- Mehdiyev Məmmədağa İbrahim oğlu ilə 22/11/2023 tarixli müqavilə. Borc məbləği 51,000 manat, kredit müddəti 12 ay, illik faiz dərəcəsi 15%.
- Məmmədov Mir-Əvəz Rafiz oğlu ilə 10/10/2023 tarixli müqavilə. Borc məbləği 102,000 manat, kredit müddəti 12 ay, illik faiz dərəcəsi 15%.
- Məmmədov Mir-Əvəz Rafiz oğlu ilə 23/01/2024 tarixli müqavilə. Borc məbləği 102,000 manat, kredit müddəti 12 ay, illik faiz dərəcəsi 15%.
- Nəbiyev Fasil Nəbi oğlu ilə 04/12/2023 tarixli müqavilə. Borc məbləği 90,000 manat, kredit müddəti 12 ay, illik faiz dərəcəsi 15%.
- Nəbiyev Fasil Nəbi oğlu ilə 04/12/2023 tarixli müqavilə. Borc məbləği 100,000 manat, kredit müddəti 12 ay, illik faiz dərəcəsi 15%.
- Yusifov Emin Natiq oğlu ilə 22/06/2023 tarixli müqavilə. Borc məbləği 35,000 manat, kredit müddəti 36 ay, illik faiz dərəcəsi 15%.
- Göyüşov Rəşad Ramiz oğlu ilə 15/11/2024 tarixli müqavilə. Borc məbləği 60,000 manat, kredit müddəti 12 ay, illik faiz dərəcəsi 15%.
- Həsənov Hidayət Məhərrəm oğlu ilə 09/07/2024 tarixli müqavilə. Borc məbləği 50,000 manat, kredit müddəti 12 ay, illik faiz dərəcəsi 15%.
- Həsənov Hidayət Məhərrəm oğlu ilə 05/09/2024 tarixli müqavilə. Borc məbləği 10,000 manat, kredit müddəti 12 ay, illik faiz dərəcəsi 15%.

(başqa cür qeyd edilməyə qədər, Azərbaycan manatı ilə)

- Bəhram Khalilov (qeyri-rezident) ilə 09/12/2024 tarixli müqavilə. Borc məbləği 130,000 manat, kredit müddəti 12 ay, illik faiz dərəcəsi 15%.
- C) Cəmiyyət tərəfindən hesabat dövrü ərzində əlaqəli tərəflərlə aşağıdakı kredit müqavilələri bağlanmışdır:
 - Yusifov Elnur Natiq oğlu ilə 30/09/2023 tarixli müqavilə. Borc məbləği 800,000 manat, kredit müddəti 12 ay, illik faiz dərəcəsi 0%. 1/09/2023 tarixli əlavə sənəd əsasında, borcun faiz dərəcəsi 15%, borcun qaytarılma müddəti isə 22/06/2026 tarixinə müəyyən edilmişdir.

20. Digər qısamüddətli öhdəliklər

Digər qısamüddətli öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2024	31 dekabr 2023	31 dekabr 2022
Təchizatçılara kreditör borcları	152		
İşçi heyətinə kreditör borcları	650		
Digər qısamüddətli öhdəliklər	17,410		
	18,212	-	-

21. Mənfəət vergisi

Mənfəət vergisi xərci aşağıdakı komponentlərdən ibarətdir:

	2024-cü il	2023-cü il	2022-ci il
Cari mənfəət vergisi xərci	42,986	30,095	6,155
Təxirə salınmış vergi xərci /(Gəliri)	(3,441)	(5,898)	(843)
İl üzrə mənfəət vergisi xərci /(Gəliri)	39,545	24,197	5,312

(başqa cür qeyd edilməyə qədər, Azərbaycan manatı ilə)

Gözlənilən və faktiki tətbiq edilən vergi xərclərinin tutuşdurulması aşağıda göstərilir:

	2024-cü il	2023-cü il	2022-ci il
MHBS-na əsasən vergitutmadan əvvəlki mənfəət /(zərər)	216,278	118,564	119,333
Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş vergi dərəcəsinə əsasən hesablanmış mənfəət vergisi xərci (2024-cü il - 20%; 2023-cü il - 20%;)	43,256	23,713	23,867
Maliyyə nəticələri haqqında hesabat			
- Vergi güzəştləri – Mikro müəssisə			(18,555)
- Hesablanmış gəlirlər/xərclər	(3,733)		
- Vergi məqsədləri üçün qəbul edilməyən xərclər	22	484	-
İl üzrə təxirə salınmış mənfəət vergisi xərci (gəliri)	39,545	24,197	5,312

MHBS və Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyi arasındakı fərqlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının hazırlanması və mənfəət vergisinin hesablanması çərçivəsində aktiv və passivlərin balans dəyəri arasında müvəqqəti fərqləri əmələ gəlir. 31 dekabr 2024-cü il tarixinə təxirə salınmış vergi aktivlərinin/(öhdəliklərinin) yaranmasına səbəb olan müvəqqəti zaman fərqlərinin vergi təsiri aşağıda göstərilir:

	2024-cü il	2023-cü il	2022-ci il
Vergi bazasını azaldan/artıran müvəqqəti zaman fərqlərinin vergi təsiri			
İlin əvvəlinə qalığı	8,417	2,519	1,676
Gələcək dövrlərə keçirilən vergi zərəri – 2022-ci il Binalar və avadanlıqlar üzrə amortizasiya			
Hesablanmış xərclər – ümitsiz borclara ehtiyatlar	3,441	5,897	843
Qeydə alınmış təxirə salınmış vergi aktivləri	11,858	8,417	2,519
Vergi bazasını azaldan/artıran müvəqqəti zaman fərqlərinin vergi təsiri			
Gələcək dövrlərə keçirilən vergi zərəri			
Binalar və avadanlıqlar üzrə amortizasiya ayırmaları			
Hesablanmış xərclər			
Qeydə alınmış təxirə salınmış vergi öhdəlikləri	-	-	-
Xalis vergi aktiv (+) və ya vergi öhdəliyi (-)	11,858	8,417	2,519

22. Şərti öhdəliklər, təəhhüdlər və əməliyyat riskləri

Məhkəmə prosedurları. Cəmiyyətə qarşı irəli sürülə biləcək iddialarla əlaqədar, Cəmiyyətin rəhbərliyi öz təxminlərinə, daxili və peşəkarların məsləhətlərinə əsasən hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq hazırkı maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır.

Vergi qanunvericiliyi. Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Cəmiyyətin əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq edilən bu cür qanunvericiliyə dair Rəhbərliyin şərtlərinə müvafiq orqanlar tərəfindən etiraz edilə bilər.

(başqa cür qeyd edilməyə qədər, Azərbaycan manatı ilə)

Azərbaycanın vergi orqanları qanunvericiliyi şərh edərkən və vergilərin məbləğini müəyyənləşdirərkən daha sərt mövqe nümayiş etdirə bilər və keçmişdə etiraz edilməyən əməliyyat və fəaliyyətə yenidən baxıla bilər. Bunun nəticəsində, Cəmiyyətə qarşı böyük məbləğdə əlavə vergilər, cərimələr və faizlər hesablanıla bilər. Azərbaycanda vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicisinin son üç təqvim ilindən çox olmayan fəaliyyəti yoxlanıla bilər. Qanunvericiliklə müəyyən olunmuş xüsusi hallarda yoxlama daha artıq dövrləri əhatə edə bilər.

1 yanvar 2012-ci il tarixindən qüvvəyə minmiş Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinə dəyişikliklərin 18-ci Maddəsinə uyğun olaraq, vergi orqanları qarşılıqlı surətdə asılı olan tərəflər arasında qeyri-bazar qiymətləri ilə aparılan əməliyyatlar və qiyməti bazar qiymətlərinin 30%-dən çox fərqlənən əməliyyatlar üzrə bazar qiymətinin müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı düzəlişlər apara və əlavə vergi öhdəlikləri tətbiq edə bilərlər.

Kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəliklər. 31 dekabr 2024-cü il tarixinə Cəmiyyətin kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəliyi olmamışdır (31 dekabr 2023-ci il: öhdəlik olmamışdır).

23. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar

Əlaqəli tərəflər və ya əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aşağıdakılardan ibarətdir:

- (a) Cəmiyyətin birbaşa, dolayı yolla və ya hər hansı bir üçüncü tərəf vasitəsilə nəzarət etdiyi, nəzarətində olduğu və ya bərabər nəzarət altında olduğu tərəflər (buraya ana şirkətlər, törəmə müəssisələr, eyni səviyyədə olan törəmə müəssisələr aiddir); Cəmiyyətin fəaliyyətində marağı və bu fəaliyyətə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərmək imkanı olan şəxslər; və Cəmiyyətin fəaliyyətinə ortaqlar nəzarət həyata keçirən şəxslər;
- (b) Assosiasiya edilmiş müəssisələr – Cəmiyyət tərəfindən fəaliyyətinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərilə biləcək, lakin törəmə və ya birgə müəssisə olmayan tərəflər;
- (c) Cəmiyyətin tərəf kimi çıxış etdiyi birgə müəssisələr;
- (d) Cəmiyyətin və ya ana şirkətin idarə heyətinin üzvləri;
- (e) (a) və (d) bəndlərində göstərilən şəxslərin ailə üzvləri;
- (f) (d) və ya (e) bəndlərində göstərilən şəxslər tərəfindən birbaşa və ya dolayı yolla səsvermə hüquqlarının əhəmiyyətli hissəsini əlində cəmləşdirən nəzarətdə olan tərəflər, müəssisələr və birgə müəssisələr aiddir; və ya
- (g) İş müddəti bitdikdən sonra Cəmiyyətin keçmiş işçiləri və ya Cəmiyyətin əlaqəli olduğu şəxs tərəfindən alınacaq mükafatlar.

Ehtimal edilən hər hansı bir əlaqəli tərəfi nəzərə alarkən, əlaqənin təkə hüquqi formasına deyil həmçinin mahiyyətinə diqqət yetirilir.

(başqa cür qeyd edilməyənə qədər, Azərbaycan manatı ilə)

Cəmiyyətin 31 dekabr 2024-cü il və 2023-cü il tarixlərinə əlaqəli tərəflərə aid aşağıdakı qalıqları mövcud olmuşdur:

Əlaqəli tərəflərə aid qalıqlar - Aktiv + /Öhdəlik -	31 dekabr 2024-cü il		31 dekabr 2023-cü il	
	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ
Əlaqəli tərəflərə verilmiş kreditlər (Aktiv)	-	-	-	-
Əlaqəli tərəf qarşısında borc öhdəliyi (Öhdəlik)	800,000	2,480,462	741,082	1,971,082
Hesablanmış faizlər üzrə öhdəlik (Öhdəlik)	27,679	43,121	30,892	49,540

Aşağıda qeyd olunan məbləğlər əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan yaranmış və 2024-cü və 2023-cü illər üzrə məcmu gəlir hesabatına daxil edilmişdir.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar Xərclər - /Gəlirlər +	2024-cü il		2023-cü il	
	Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ	Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ
Rəhbər işçilərə verilmiş əmək haqqı və sosial sığorta xərcləri	70,758	108,695	8,295	23,324
Faiz xərcləri	118,964	331,437	37,142	100,970
İnzibati və digər əməliyyat xərcləri	-	-	-	-

24. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

Cəmiyyət müəyyən qiymətləndirmə üsulları ilə maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini açıqlamaq üçün aşağıdakı qiymətləndirmə səviyyələrindən istifadə edir:

- 1-ci səviyyə: Fəal bazarda eyni bir alət üçün aktiv bazar qiymətləri (nizamlanmış).
- 2-ci səviyyə: birbaşa (yəni qiymətlər kimi), ya da bilavasitə (yəni qiymətlərdən törəyən) müşahidə oluna bilən, 1-ci səviyyəyə daxil edilmiş kotirovka olunan qiymətdən başqa digər ilkin göstəricilər. Bu kateqoriyaya aşağıdakı amillərdən istifadə etməklə qiymətləndirilən alətlər daxildir: analoji alətlər üçün fəal bazarda tətbiq edilən bazar qiymətləri; analoji alətlər üzrə kifayət qədər fəal hesab olunmayan bazarlarda tətbiq edilən qiymətlər; və ya bütün əhəmiyyətli ilkin göstəricilərin birbaşa, yaxud dolayısı ilə bazar məlumatlarından müşahidə olunabildiyi sair qiymətləndirmə üsulları.
- 3-cü səviyyə: ilkin göstəricilər müşahidə oluna bilmir. Bu kateqoriyaya aid edilən alətlərin qiymətləndirmə metoduna müşahidə edilə bilən məlumata əsaslanmayan ilkin göstəricilər daxildir və müşahidə edilə bilməyən ilkin göstəricilər həmin alətin qiymətləndirilməsində əhəmiyyətli təsirə malikdir. Bu kateqoriyaya oxşar alətlər üçün kotirovka olunan qiymətlər əsasında qiymətləndirilən

(başqa cür qeyd edilməyənə qədər, Azərbaycan manatı ilə)

alətlər daxildir və buzaman alətlər arasında fərqi əks etdirmək üçün mütləq müşahidə olunmayan tənzimləmələr və ya mülahizələr tələb olunur.

Aşağıdakı cədvəl ədalətli dəyərində ölçülməyən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin hər bir ədalətli dəyər ölçülməsinin 31 dekabr 2024-cü il tarixinə təsnifləşdirildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyasındakı səviyyə əsasında təhlil edir:

	Səviyyə 1	Səviyyə 2	Səviyyə 3	Cəmi:
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri			18,715	18,715
Müştərilərə verilmiş kreditlər		21,877	2,817,872	2,839,749
Digər maliyyə aktivləri			3,249	3,249
Cəmi maliyyə aktivləri		21,877	2,839,836	2,861,713
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ				
Bank kreditləri və borclar			1,680,462	1,680,462
Əlaqəli tərəflərdən alınmış borc			800,000	800,000
Hesablanmış faizlər üzrə borclar			43,121	43,121
Cəmi maliyyə öhdəlikləri			2,523,583	2,523,583

Aşağıdakı cədvəl ədalətli dəyərində ölçülməyən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin hər bir ədalətli dəyər ölçülməsinin 31 dekabr 2023-ci il tarixinə təsnifləşdirildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyasındakı səviyyə əsasında təhlil edir:

	Səviyyə 1	Səviyyə 2	Səviyyə 3	Cəmi:
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri			33,175	33,175
Müştərilərə verilmiş kreditlər		8,215	2,057,981	2,066,196
Digər maliyyə aktivləri			3,590	3,590
Cəmi maliyyə aktivləri	-	8,215	2,094,746	2,102,961
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ				
Bank kreditləri və borclar			1,271,082	1,271,082
Əlaqəli tərəflərdən alınmış borc			741,082	741,082
Hesablanmış faizlər üzrə borclar			49,540	49,540
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	-	-	2,061,704	2,061,704

25. Risklərin idarə edilməsi

Cəmiyyət daxilində risklərin idarə edilməsi funksiyası maliyyə riskləri (kredit riski, bazar riski, coğrafi risklər, valyuta riski, likvidlik riski və faiz dərəcəsi riskləri), əməliyyat və hüquqi risklər ilə əlaqədar həyata keçirir. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədi risk limitlərinin müəyyən edilməsi və bu limitlərə riayət edilməsidir. Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsində məqsəd, bu risklərin azaldılması üçün nəzərdə tutulan daxili qayda və prosedurlara müvafiq qaydada riayət edilməsini təmin etməkdən ibarətdir.

Bazar riski

Cəmiyyət bazardakı ümumi və spesifik dəyişikliklərə məruz qalan faiz, valyuta və pay alətləri üzrə açıq mövqelər ilə əlaqədar bazar risklərinə məruz qalır. Bazarda daha əhəmiyyətli dəyişikliklərin baş verdiyi

(başqa cür qeyd edilməyənə qədər, Azərbaycan manatı ilə)

halda müəyyən edilmiş limitdən artıq zərərlərin yaranmasının qarşısı alınır. Qəbul edilmiş normalar ilə uzunmüddətli borcların bazar dəyəri onların daşınan dəyərilə dəyişə bilər.

Aşağıdakı bölmələrdə analizlərin həssaslığı 31 dekabr 2024-cü və 31 dekabr 2023-ci il tarixlərə daxildir.

Həssaslıq analizləri təmiz borcun miqdarı, xarici valyutalarda maliyyə alətlərinin proporsiyası, törəmələrin və hedcinq dizaynları əsasında hazırlanmışdır.

- Aşağıdakı fikirlər həssaslıq analizlərini hesablayarkən edilmişdir:
- Mühasibat balansı həssaslığı yalnız törəmələrə və satış üçün mümkün olan borc alətlərilə əlaqəlidir.
- Gəlir bəyanatının həssaslığı il ərzində faiz gəlirlərində qəbul edilən faiz dərəcələrinin dəyişməsinin, 31 dekabr 2024-cü ilə qalmış qeyri-ticarət maliyyə aktiv və öhdəliklərinin və hedcinq alətlərinin effektivdir.
- Kapitalın həssaslığı, satış üçün mümkün olan maliyyə aktivlərinin yenidən hesablanması, hər hansı hedcinq birləşməsi və mübadilələrin nəgd pul hərəkətinin hedcinqi kimi müəyyən edilməsi və faiz dərəcələrində qəbul edilən dəyişikliklər əsasında hesablanır. Kapitalın həssaslığı, vaxtı çatmış aktiv və mübadilə əsasında analiz edilir.

Faiz dərəcəsi riski

Faiz dərəcəsi riski maliyyə alətinin gələcək nəgd pul axınlarının ədalətli dəyərinin bazar faizlərində dəyişikliklər səbəbdən tərəddüd edəcəyi riskdir. Cəmiyyətin bazar faiz dərəcələrinin dəyişmə riskinə məruz qalması, Cəmiyyətin əsas uzunmüddətli borc öhdəlikləri ilə əlaqəlidir.

Cəmiyyət faiz dərəcəsi riskini, balans olunmuş sabit və dəyişkən dərəcəli kredit portfeli və borclarına malik olmaqla idarə edir. Cəmiyyətin siyasəti borclarını 100 % sabit faiz dərəcəsi ilə saxlamaq və borcları dayandırılmış əməliyyatlardan çıxarmaqdır.

Aşağıdakı cədvəl "risk göstəricisinin ehtimal edilən mümkün dəyişməsi" üsulu ilə hesablanmış və faizlərin dəyişməsinə Cəmiyyətin həssaslığını təqdim edir. Bu dəyişikliklərin həddi rəhbərlik tərəfindən təyin edilir və onlara təqdim edilən risk hesabatlarında öz əksini tapır.

	31 dekabr 2024		31 dekabr 2023	
	Faiz dərəcəsi +1%	Faiz dərəcəsi -1%	Faiz dərəcəsi +1%	Faiz dərəcəsi -1%
Maliyyə aktivləri:				
Müştərilərə verilmiş kreditlər	28,258	(28,258)	20,402	(20,402)
Maliyyə öhdəlikləri:				
Bank kreditləri	(8,485)	8,485	(7,000)	7,000
Alınmış borclar	(8,320)	8,320	(5,300)	5,300
Əlaqəli tərəflərdən borclar	(8,000)	8,000	(7,411)	7,411
Vergidən əvvəlki mənfəətə xalis təsir	3,454	(3,454)	691	(691)

Faiz dərəcəsi həssaslığı

Cəmiyyətin vergitutmadan əvvəlki gəlirinin digər bütün dəyişənlər sabit saxlanılaraq, faiz dərəcələrində mümkün olan həssaslığı riski yoxdur.

Xarici valyuta riski

Xarici valyuta riski maliyyə alətinin gələcək nəgd pul axınlarının ədalətli dəyərinin xarici valyuta dərəcəsinə dəyişikliklər səbəbdən tərəddüd edəcəyi riskdir. Cəmiyyətin xarici valyuta dərəcələrindəki dəyişiklik riskinə məruz qalması, Cəmiyyətin əməliyyat fəaliyyəti (gəlir və xərcə başqa valyutada göstərilərkən) və investisiyaları ilə əlaqəlidir.

(başqa cür qeyd edilməyənə qədər, Azərbaycan manatı ilə)

Cəmiyyət xarici valyuta riskini 24 ay ərzində təsir edən əməliyyatları sığortalamaq ilə idarə edir. Vacib olan əməliyyatlar heç bir vaxt limiti olmadan sığortalanır.

Kredit riski

Cəmiyyətin kredit riski konsentrasiyası üçün potensial müzakirə mövzusu olan maliyyə aktivləri pul və debitor borclarından ibarətdir. Cəmiyyətin pul depozitləri mötəbər maliyyə idarələrində yerləşdirilmişdir.

Cəmiyyət hesab edir ki, kredit riskini aşağıdakı konsepsiya qiymətlədirir:

GKZ hesablamalarının mexanizmi aşağıdakı təsvir olunur və əsas elementləri bunlardır:

DE	Defolt ehtimalı müəyyən vaxt civarında defoltun mümkünlüyünün qiymətləndirilməsidir. Defolt, təhlil edilən müddət ərzində müəyyən anda yalnız müvafiq vəsait daha əvvəl uçotdan çıxarılmamış və hələ də portfelə daxil olanda yaranı bilər.
DHRH	Defolt halında riskin həcmi, müqavilədə nəzərdə tutulub-tutulmamasından asılı olmayaraq, əsas və faiz məbləğlərinin qaytarılması, kredit öhdəliyi üzrə gözlənilən vəsaitlərin istifadəsi və yerinə yetirilməmiş ödənişlər üzrə hesablanmış faiz də daxil olmaqla hesabat tarixindən sonra risk həcmində gözlənilən dəyişikliyi nəzərə almaqla gələcək defolt tarixində risk həcmi qiyətləndirilməsidir.
DHZ	Defolt halında zərər müəyyən zaman defolt yarananda əmələ gələn zərərin qiymətləndirilməsidir. Bu, müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş ödəniləcək pul vəsaitləri ilə kreditorun əldə etməyi gözlədiyi pul vəsaitləri arasındakı fərqə əsaslanır. Bu, adətən DHZ faizi kimi ifadə edilir.

Özünün GKZ modelərində Cəmiyyət geniş miqyaslı proqnoz məlumatlarına, məsələn kredit riski komponentlərin qiymətləndirmələrinə inteqrasiya olunmuş iqtisadi göstəricilərə əsaslanır. Dəyərsizləşmə zərərləri və azatetmələr maliyyə aktivinin ümumi balans dəyərində düzəliş kimi uçota alınan modifikasiya zərərlərindən ayrı olaraq uçota alınır və açıqlanır.

Cəmiyyət hesab edir ki, ilkin tanımadan sonra kredit reytingi əhəmiyyətli dərəcədə pisləşdikdə kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artmışdır. Əhəmiyyətli pisləşmə səviyyəsi seqmentdən seqmentə fərqlənir və 2-ci və 3-cü pillə arasında və ya müəyyən edilmiş litim daxilində dəyişir. Cəmiyyət həmçinin aktiv üzrə kredit riskinin əhəmiyyətli artmasına təkan vermək üçün 2-ci dərəcəli keyfiyyət metodunu tətbiq edir, məsələn müştərinin / obyektin müşahidə siyahısına daxil edilməsi və ya hesabın saxlanması. Kredit reytinginin dəyişməsindən asılı olmayaraq müqavilə ödənişləri 30 gündən artıqdırsa, kredit riski ilkin tanıma anından etibarən əhəmiyyətli artmış hesab olunur.

Borcların müqavilə şərtlərindən asılı olaraq müqavilə ödənişlərini 90 gün gecikdirsə, Cəmiyyət maliyyə alətinin defolt olduğunu və buna görə də GKZ hesablamaları üçün Mərhələ 3-ün (kredit üzrə dəyərsizləşmə) əmələ gəldiyini hesab edir. Cəmiyyət gün ərzində tələb olunan ödənişlər fərdi müqavilələrdə göstərdiyi kimi iş gününün bağlanması səbəbi ilə ödənilməyəndə kassa və banklararası qalıqlarını defolt hesab edir və dərhal tədbirlər görür. Müştərinin defolt vəziyyətində olub-olmamasını keyfiyyət baxımından qiymətləndirilməsi çərçivəsində Cəmiyyət GKZ-ni AYKD aktivləri, kreditin dəyərsizləşməsi amilləri olan əhəmiyyətli aktivlər və kredit riskinin əhəmiyyətli artması amilləri olan müəyyən aktivlər üçün fərdi əsasla

(başqa cür qeyd edilməyənə qədər, Azərbaycan manatı ilə)

hesablayır. Cəmiyyət bütün digər siniflərdən olan aktivləri homogen borcalanlar qruplarına GKZ-ni kreditlərin daxili və xarici xüsusiyyətlərinin birləşməsi əsasında məcmu şəkildə hesablayır

GKZ ehtiyatı aktivin müddəti ərzində yaranması gözlənilən kredit zərərlərinə əsaslanır. Lakin əmələ gəlmiş andan kredit riskində əhəmiyyətli artım olmadığı hallarda ehtiyat 12 aylıq gözlənilən kredit zərərinə əsaslanır. 12aGKZ hesabat tarixindən sonra 12 ay ərzində mümkün olan maliyyə alətləri ilə bağlı öhdəliklərin yerinə yetirilməməsindən irəli gələn GKZ-dən ibarətdir.

Hər hesabat dövrünün sonunda Cəmiyyət, maliyyə alətinin qalan müddəti üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi riskindəki dəyişiklikləri nəzərdən keçirməklə, KRƏA maliyyə aləti üzrə kredit riskinin ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli artıb-artmamasının qiymətləndirilməsi siyasətini tətbiq etmişdir. Yuxarıdakı prosesə əsaslanaraq, Cəmiyyət kreditləri aşağıdakı kimi qruplaşdırılır:

Mərhələ 1:	Kreditlər ilk dəfə tanınanda, Cəmiyyət ehtiyatı 12aGKZ əsasında tanıyır. Mərhələ 1-in kreditlərinə həm də kredit riskinin azaldığı və Mərhələ 2-dən yenidən təsnif edilmiş vəsaitlər daxildir.
Mərhələ 2:	Kredit verildiyi andan etibarən kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artanda Cəmiyyət ehtiyatı KRƏA üzrə tanıyır. Mərhələ 2 kreditlərinə həm də kredit riskinin azaldığı və Mərhələ 3-dən təsnif edilmiş vəsaitlər daxildir.
Mərhələ 3:	Dəyərsizləşmiş hesab olunan kreditlər. Cəmiyyət ehtiyatı KRƏA üzrə tanıyır.
AYKD:	Alınmış və ya yaranmış kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri (AYKD) ilkin tanınma zamanı kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləridir. AYKD aktivləri ilkin tanınmada ədalətli dəyərle qeydə alınır və faiz gəliri sonradan krediti nəzərə almaqla düzəliş edilmiş EFD əsasında tanınır. GKZ yalnız gözlənilən kredit zərərlərində sonradan dəyişiklik baş verəndə tanınır və ya ləğv edilir.

26. Aktiv və öhdəliklərin ödəniş müddəti üzrə təhlili

Aşağıdakı cədvəldə onların qaytarılması və ya ödənilməsi gözlənilən zaman görə aktiv və öhdəliklərinin təhlili göstərilir. Cəmiyyətin diskont edilməmiş müqavilə öhdəlikləri 23 saylı "Risklərin idarə edilməsi" qeydində göstərilir.

(başqa cür qeyd edilməyənə qədər, Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2024 il

	1 ilə qədər	1 ildən artıq	Ö/M müəyyən edilməyən	Cəmi
AKTİVLƏR				
Kapital aktivləri		20,393		21,843
Pul vəsaitləri	18,715			18,715
Debitor borclar	124,934	2,692,851		2,817,785
Digər aktivlər	3,249		11,858	15,588
Cəmi	146,898	2,713,244	11,858	2,872,000
ÖHDƏLİKLƏR				
Bank kreditləri və Borclar	879,976	1,600,486		2,480,462
Kreditor borclar – faizlər	43,121			43,121
Digər öhdəliklər	32,472			32,472
Cəmi	955,569	1,600,486	-	2,556,055
Xalis məbləğ	(800,671)	1,112,758	11,858	315,945

31 dekabr 2024-cü il

	1 ilə qədər	1 ildən artıq	Ö/M müəyyən edilməyən	Cəmi
AKTİVLƏR				
Kapital aktivləri		32,221		32,221
Pul vəsaitləri	33,175			33,175
Debitor borclar	74,853	1,954,578		2,029,431
Digər aktivlər	3,590		8,417	12,007
Cəmi	111,618	1,986,799	8,417	2,106,834
ÖHDƏLİKLƏR				
Bank kreditləri və Borclar	530,000	1,441,082		1,971,082
Kreditor borclar – faizlər	49,540			49,540
Digər öhdəliklər				
Cəmi	579,540	1,441,082	-	2,020,622
Xalis məbləğ	(467,922)	545,717	8,417	86,212

27. Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr

Hesabat dövründən sonra 2025-ci ilin yanvar ayı ərzində Təsisçi tərəfindən Cəmiyyətə 547 000 manat məbləğində əlavə borc verilərək fiziki şəxslərə olan borcların əhəmiyyətli hissəsi – 547 000 manat ödənilmiş və bununlada öhdəliklərin keyfiyyət göstəricisində müsbət dəyişiklik olaraq subordinasiya borc öhdəliklərinin xüsusi çəkisində əhəmiyyətli artım baş vermişdir.

Cəmiyyətin fəaliyyətinin genişlənməsi ilə əlaqədar yerləşmə baxımından fəaliyyət sferasına uyğun olaraq Babək Plazada 188 kv.m sahəsi olan və bazar dəyəri təxminən 450 000 AZN təşkil edən qeyri-yaşayış obyektini əldə etmişdir. Qeyri-yaşayış obyektinin dəyərinin 35%-i Cəmiyyətin likvid vəsaiti, 65%-i isə Xalqbank tərəfindən ayrılmış uzunmüddətli (illik faiz 12% olmalıq 15 il müddətinə) kredit hesabına əldə edilmişdir. Bununla da Cəmiyyət bir tərəfdən fəaliyyətin genişlənməsi ilə əlaqədar gözlənilən xərclərin minimallaşdırılması, digər tərəfdən isə səmərəli maliyyə əməliyyatı edərək icarə xərcindən azad olmaqla bu xərci faktiki olaraq əmlakın əldə olunmasına yönəltməklə uzunmüddətli perspektivdə xalis aktivin artımına nail olacağı gözlənilir.